

NE PODCENJUJMO ŽALITEV!

Minuli teden smo bili Slovenci, ki živimo v Italiji, spet priče grobe žalitve, ki jo je bil izrekel znani vodja iz Trsta in poslanec Nacionalnega zaveznitva v Rimu. Zvestno njegovega imena ne napišemo, ker si tega ne zasluži, že zaradi tega ne, ker je o slovenskih županah na tržaškem Krasu dejal, da "lajajo". Dobesedno tako je dejal: da lajajo. S tem je seveda posredno povedal, da lajamo vsi Slovenci. Ne govorimo, ampak lajamo.

Če samo malce premislimo njegove besede, vidimo, da je ponovil tisto, kar smo Slovenci v teh krajih že velikokrat slišali, zadnje čase pa smo vseeno bili mnenja, da jih ne bomo več slišali, ker se je v minulih letih ozračje v Trstu umirilo, pod Illyevo upravo gotovo tudi izjemno izboljšalo. Illy in njegove uprave pa danes v Trstu ni več. V zameno pa imamo tiste, ki o nas govorijo, da lajamo. Razlika je seveda očitna in predvsem pa vsem na očeh. A kaže, da to nikogar posebej ne moti. Žal niti tistega dela demokratičnega Trsta, za katerega smo bili prepričani, da ima do nas Slovencev spoštljiv odnos. Govoriti o nekom, da laja, je seveda žaljivo in po našem mnenju bi moralo biti tudi kaznivo dejanje. Pa nič ne kaže, da bi kdo omenjenega žaljivca sodno preganjal, kar bi se sicer v vsaki normalni demokratični državi moralo zgoditi.

Vprašanje pa je, do kam bodo lahko žalitve slovenskih ljudi še prišle, kje je torej tista meja dostojnosti in seveda tudi pravnosti, ki je nihče ne bi smel prestopiti, četudi gre za političnega in idejnega nasprotnika, za kar nas sicer Nacionalno zaveznitvo Slovence gotovo ima. Že res, da se tudi krajevni desničarski "veljaki" dobesedno opirajo in naslanjajo na Berlusconijev način dela, ki ima za vzor obnašanje tanka in buldožerja v prodajalni porcelana in se torej za nobeno, še tako upravičeno pripombo ne menijo. A neka mera dostojnosti vsekakor mora ostati!

Morda je še najbolj zaskrbljujoče dejstvo, da smo se sami navadili na take žalitve, da se nanje ne odzivamo več tako, kakor smo se včasih: odločno in predvsem enotno! Zdi se, kot da je kriza leve sredine, ki smo ji priča v Italiji, zajela tudi nas in naše politične predstavnike, ki se ne morejo dogovoriti o ničemer, tudi o enotnem nastopu v bran slovenstva ne, še posebej pa takrat, ko gre za grobe napade na naše dostojanstvo.

Te dni smo se spomnili dveh za našo narodno skupnost pomembnih datumov: V nedeljo, 17. 1. m., je namreč poteklo natanko sto let od rojstva skladatelja in glasbenika Lojzeta Bratuža, ki upravičeno velja za žrtev fašizma in obenem za svetel simbol slovenskega nenasilnega vztrajanja na tem koščku zemlje. Samo dan prej, 16. februarja, pa je taisti Lojze Bratuž umrl pred natanko 65 leti, potem ko je bil s strani fašistov prisiljen popiti strojno, zastrupljeno olje.

In če nas spomin ne vara - in zgodovinski spomin bi nas ne smel varati! -, se je tudi takrat vse začelo tako, da so nam najprej prepovedali govoriti v slovenskem jeziku, potem peti, moliti..., nakar so nas nasilno hoteli iztrebiti. Tudi zato ne gre podcenjevati žalitev na naš račun!

JURIJ PALJK

"Novodobni človek ni sposoben ljubezni, ampak je le nenehno zaljubljen (...) Nasprotno pa ustvarjeni človek gleda v ljubljenega človeka s prostim očesom in ga vidi takega, kakršen je v resnici. Tudi cení ga po tem, kar ta človek dejansko je, po njegovih dobrih in slabih straneh, po njegovem preklestvu in njegovi želji po odrešitvi, po njegovem tujstvu in njegovi pripravljenosti na združitev. Sposoben je človeka zares ljubiti, in to takšnega, kakršen je v resnici, in zato, ker je tak, kakršen je.

MARJAN ROŽANČ, IZ ZBORNKA INTERPRETACIJE

OSEBNE IZKAZNICE IN ŠE KAJ

SMO ZARES OBISOJENI NA PRAVDANJE?

IVAN ŽERJAL

Tik preden smo šli v tisk, smo izvedeli, da je Deželno upravo sodišče Furlanije-Juljske krajine zamrznilo sporni Scajlov odlok o osebnih izkaznicah do 22. maja. S tem je dejansko upoštevalo priziv Slovenske skupnosti proti odloku, kar pomeni, da je to nova zmaga v borbi za naše pravice. Kljub temu pa se pri vsem tem upravičeno lahko sprašujemo, ali se bomo tudi v prihodnje morali posluževati pritožb in pravnega na sodiščih.

Povod za to razmišljanje je dala ponedeljkova okrogla miza Društva slovenskih izobražencev v Trstu o pravici do rabe slovenščine pred sodno oblastjo in javno upravo ob predstavitvi drugega zvezka istoimenske publikacije društva Jadro iz Ronk. To društvo namreč opravlja hvaljevredno poslanstvo, s tem da opozarja tudi na pravno ozadje in pravno podlago pravic slovenske manjšine, ki ni samo v pred letom dni odobrenem zaščitnem zakonu, ampak tudi v vrsti prejšnjih norm in razsodbi sodišč različnih stopenj tj. do ustavnega ter navsezadnje

v mednarodnih sporazumih in dogovorih (mišljena sta tu zlasti Posebni statut, priložen k Londonskemu memorandumu iz l. 1954, in Osimski sporazum).

Zakaj pišem o tem? Zato ker je bila na večeru v DSI med drugim izrečena ugotovitev, da na področju pravic manjšine pravniški opravljajo v bistvu suplenco, saj izpolnjujejo to, česar politika ne dela. Odvetnik dr. Renco Frandolič je pri tem opozoril, kako duh samega zaščitnega zakona - pustimo sedaj nedorečenosti mnogih njegovih členov - sloni na številnih razsodbah, ki so jih dosegli npr. prof. Samo Pahor in drugi ob pomoči slovenskih odvetnikov iz Trsta in Gorice. Gre že za neko tradicijo zamejskih Slovencev, ki so bili že pod Avstrijo večkrat prisiljeni iskati potrditev svojih narodnostnih pravic na sodiščih. Ni slučaj, da so v preteklosti naši politični voditelji bili povečini tudi pravniški. Po drugi strani pa je bilo z grenkobo in veliko mero polemčnosti tudi ugotovljeno, da vse to, kar so v zadnjih desetletjih slovenski pravniški napisali "z zlatim peresom", sploh ni bilo upoštevano pri oblikovanju zaščitnega zakona. Z

omiljenim tonom povedano, v levosredinski koaliciji je takrat prevladalo stališče, da je zaščita manjšine eminenten politični problem in da pri tem pravniški nimajo kaj iskati (vsaj tako se je dalo razumeti iz raznih pogojev).

Danes vidimo, da ni tako. Prav so imeli tisti, ki so ob sprejetju zaščitnega zakona napovedovali nova pravdanja na sodiščih in ponovno kupovanje grmad kolkovanega papirja. Afera o spornem odloku o osebnih izkaznicah je zgovoren dokaz o tem, kako bomo Slovenci v Italiji še veliko let potrebovali pomoč odvetnikov in kako bo dobrodošla ustanovitev pravnega urada, ki bo našim ljudem pomagal pri najrazličnejših stvareh, povezanih s spoštovanjem manjšinskih pravic. Pravniški torej še naprej supljajo politike.

Pri vsem tem pa se človek sprašuje, kje je in kaj dela ta politika. Ne vsa, se razume, ampak tista, ki se spomni 8. člena zaščitnega zakona, prezre pa 28. člen in vse mednarodne pogodbe ter še polemizira s tistimi, ki iščejo pravico na sodiščih.

OB DESETLETNICI PREISKAVE "ČISTIH ROK"

REVOLUCIJA NA ITALIJANSKI NAČIN

Na vprašanje, "ali je korupcija v Italiji še aktualna", odgovarjajo štiri petine italijanskih državljanov pritrdilno. Nekateri bodo še dodali, da se je z razliko od 90. let odstotek zahtevane podkupninske vsote zvišal na 8-9%, saj je danes tveganje nekoliko večje. V zadnjih tednih smo lahko v tem smislu prebrali marsikatero zanimivo mnenjsko anketo, za katero so poskrbeli tedniki in televizijske oddaje, ki so v bistvu le potrdile to, kar vsakdo čuti in misli, če že ne ve ali pove na glas.

Tako kot je glavnina italijanskih državljanov že pred desetimi in dvajsetimi leti čutila, če že ne vedela, da je sistem podkupnin v tisti, ki je bila takrat prva republika, precej utečena

praksa. Preiskava čistih rok, ki je pospravila s strankami in proporcionalnim volilnim sistemom povojne italijanske republike, se je rodila, krepila in tudi splahnela v milanski sodni palači. Po začetnem navdušenju se je namreč začel krog navijačev krčiti, danes pa je politični pritisk na sodstvo v precej grobi obliki zelo pogosto na dnevnem redu in skoraj normalna zadeva, nad katero se zgraža vedno manj ljudi.

Leta 1992 je na volitvah pet vladnih strank (DC, PSI, PRI, PSDI, PLI) dobilo več kot 50% glasov. Dvanajst mesecev kasneje teh strank skorajda ni bilo več, kar pomeni, da je več kot 50% italijanskih volivcev leta 1994 zaman iskalo simbo-

le, katerim je cela desetletja zaupalo svoj glas. Medtem je prišlo do referenduma o večinskem volilnem sistemu, ki ga je poosebljal Mario Segni, rodila se je "nova" politična grupacija Forza Italia, bivša KPI in bivša postfašistična stranka sta prišli prvič do vladne palače.

Sodna revolucija je izničila politično ravnotežje in stranke, ki so to udeležanje cela desetletja. Sredinske in osrednje stranke so izgubile svoje veljake, ki so bili v naslednjih mesecih in letih sicer oproščeni glavnih kaznivih dejanj, zaradi splošnega ljudskega in posledično medijskega pritiska pa je bilo njihovo politično udejstvovanje onemogočeno.

EJ / STRAN 3

ZGODOVINSKE IGRE

UBEŽNI KRALJ

To je naslov znane in lepe balade Frana Levstika o usodi kralja, ki je najprej poznal blišč in sijaj dvora, krone in žezla, potem pa nenadno vso žalostno tragedijo izgubljenega kraljestva, ko s svojim konjem konča v globokem breznu.

Noč je temna, podkve jeklo poje; / lej, po gozdu kralj ubežen jaha, / zgubil vojsko, zgubil zemlje svoje; / skriva se ko zver po lesu plaha.

Prav v tem času je bila v italijanski poslanski zbornici debata o tem, ali naj se spremeni prehodni člen republiške ustave, ki prepoveduje moškim potomcem savojske dinastije vstop v državo. Tu gre predvsem za sina oziroma vnuka zadnjega italijanskega kralja Humberta II., to je sina Viktorja Emanuela, ter sina Emanuela Filiberta Savojskega. S tem prehodnim členom (XIII.) je hotela po zadnji vojni nova republika kaznovati savojsko dinastijo, ki se je s kraljem Viktorjem Emanuelom III. gotovo zelo kompromitirala s fašistično diktaturo. V 20. letih prejšnjega stoletja je namreč prav Viktor Emanuel III. poveril Benitu Mussoliniju mandat za sestavo vlade in s tem zakonito odprl pot fašizmu v Italiji. Šele zadnja leta II. svetovne vojne se je isti kralj odločil, da odstavi in aretirajo Duceja. Na njegovo mesto je takrat prišel general Badoglio, ki je sestavil nekoliko bolj pluralistično vlado brez fašističnih mogotcev. Zgodovinska krivda je jasna, saj se monarhija v vsej dvajsetletni diktaturi ni znala ali hotela rešiti fašističnega režima.

Kako so take in podobne probleme reševali po Evropi? Kot znano, je velik del evropskih monarhij zlasti srednje oziroma južne Evrope tedaj izginil. Kot so po prvi svetovni vojni razpadla tri velika zgodovinska cesarstva (Avstrija, Nemčija, Rusija), je kasneje, po drugi svetovni vojni, zgodovina pometla z večino kraljestev prej imenovanega območja. Kralji Bolgarije, Albanije, Jugoslavije (Peter II.), nato še Romunije in Grčije, so kmalu izgubili oblast ter odšli v neko "zlato" begunstvo. STRAN 2

ANDREJ BRATUŽ

02 Alojz Tul
IZ JAVNEGA DOGAJANJA V ITALIJI

02 Janez Povše
ZA NARAVO STORITI VEČ

03 Andrej Bratuž / intervju
MSGR. MAKSIMILIJAN JEZERNIK

06 Danijel Devetak
KOLENDAR GMD: ŽIV UTRIP NAŠE STVARNOSTI

07 Iva Koršič
ZGODOVINSKI DOSEŽEK SSG

07 POČASTITEV SPOMINA LOJZETA BRATUŽA

09 Matjaž Rustja
KULTURA, MOČNA OBRAMBA PRED BARBARSTVOM

11 Harjet Dornik
P. GOSTEČNIK: PRIVLAČNOST RAZLIČNOSTI

15 Jurij Paljk / pogovor
MARIJ ČUK

16 MISIJONAR DANILO NABIRA POMOČ ZA OTROKE

INTERVJU / MSGR. MAKSIMILIJAN JEZERNIK

DUŠA RIMSKIH SLOVENCEV

ANDREJ BRATUŽ

Prečastiti monsinjor, vsi Vas poznamo kot dušo slovenskega rimskega občestva. Vaše ime je še zlasti tesno povezano s papeškim zavodom Slovenikum v Rimu, katerega rektor ste bili od ustanovitve dalje do lanske jeseni. Kaj bi nam lahko najprej povedali o tem?

Slovenski zavod je bil ustanovljen na praznik sv. Cecilije, 22. novembra 1960. Njegov rektor je bil častiti p. Anton Prešeren, generalni asistent slovenskih narodov pri generalni hiši na Borgo Santo Spirito. Po njegovem odhodu k nebeškemu Očetu je Kongregacija za katoliško vzgojo imenovala mene kot prorektorja.

V Rimu ste že vse od obdobja druge svetovne vojne. Dolgo let ste predavali tudi na papeški univerzi Urbaniani, ki je izraz velike ustanove De Propaganda fide. Kakšne so bile Vaše izkušnje na tej mednarodni univerzi?

V težkih časih je Pij XII. sprejel deset mariborskih študentov v zavod De Propaganda fide na Gianicolu v bližini jezuitske generalne hiše s p. Prešernom in čudovitim pogledom na baziliko sv. Petra in na papežovo palačo. Tu se je izcimila ideja o potrebi ustanovitve slovenskega zavoda v večnem mestu. Z željo, da postanemo Slovenci enakopravni z drugimi narodi.

V samem središču Rima je nad Kolosejem in drugimi rimskimi spomeniki prav pod sedežem rimske province lepa in znana cerkev sv. Marije Lavretanske, v kateri je vsako nedeljo popoldne maša v slovenskem jeziku. Kako je z udeležbo rimskih Slovencev?

Leta 1941 je bilo središče rimskih Slovencev na Via dei Colli,

Msgr. dr. Maksimilijan Jezernik je znana osebnost slovenskega rimskega življenja. Štajerskega rodu, je že med zadnjo vojno prišel v Rim in v sodelovanju z drugimi slovenskimi duhovniki deloval na pastirskem področju. Nato je postal profesor na papeški univerzi Urbaniani (ki je izraz ustanove De Propaganda fide). Vedno pa je pri tem delal na področju slovenskega rimskega občestva. Še danes je vodilna osebnost v društvu Anton Martin Slomšek. Prav tako ima glavne zasluge za ustanovitev Slovenske teološke akademije v Rimu. Njegova je tudi zasluga, da je že dolga leta slovenska nedeljska maša v samem srcu Rima, in to v cerkvi Santa Maria in Loreto pri Koloseju oz. nad znanim trgom Venezia. Glavna njegova zasluga pa je zgraditev in vodenje slovenskega papeškega zavoda Slovenika, katerega rektor je bil vse do lanske jeseni. Prav tako je v bistvu njegova velika zamisel za prirejanje dolgoletnih jesenskih znanstvenih simpozijev o velikih osebnostih našega cerkvenega in narodnega življenja. Za vse to je bil odlikovan z naslovi prelata in apostolskega protonotarja. Msgr. Jezernik je bil tudi postulator za Slomškovo beatifikacijo, kar je gotovo odločilno pripomoglo k tej slovenski cerkveni promociji. Pred kratkim je msgr. Jezernik praznoval svojo 80-letnico rojstva. K temu mu prav iskreno čestitamo.

ki je bila begunska hiša. L. 1950 so mariborski duhovniki zavoda Propaganda ustanovili društvo Anton Martin Slomšek, kjer bi se sonarodnjaki družili in se zbirali pri Trajanovem stebru na Foro Traiano pri maši. Rimski škofiji smo bili silno hvaležni za to lepo umetniško cerkev Loretske Matere božje, ki povzame slovensko pobožnost do Kraljice Slovencev.

Znanstveni simpoziji v Rimu so gotovo velik prispevek k oživiljanju slovenske kulturne zgodovine, zlasti na verskem področju, pa tudi sicer. Gotovo so ti vsakoletni jesenski študijski dnevi zelo dragocen pogled v našo preteklost. Kako boste s tem nadaljevali?

Ideja o slovenskih znanstvenih simpozijih je vzkli na misijonski Univerzi Urbaniani, kjer smo takrat poučevali kar trije slovenski profesorji: msgr. Janez Vodopivec, Rafko Vodeb in podpisani. Kot drugi narodi smo slovenski profesorji organizirali vsakoletne znanstvene simpozije v Rimu, kjer smo znanstveno preučili naše narodne velikane. Iz narodnih razlogov je bil prvi o A.M. Slomšku, da bi nas slovenske civilne oblasti ne sumničile o kakšnih ideoloških načrtih. Do sedaj je bilo sedemnajst simpozijev in vsi so prinesli lepe znanstvene novosti. Naj omenim, da smo ob tej priložnosti prinesli v Rim Brižinske spomenike iz Nemčije in si jih je osebno ogledal tudi sv. oče Janez Pavel II.

Lansko jesen ste med simpozijem o dr.

Lambertu Ehrlichu v vrtu Slovenika odkrili spomenik - obelisk slovenski kulturni oz. duhovni zgodovini z omembo njenih glavnih predstavnikov, od sv. bratov Cirila in Metoda do škofov Slomška in Barage, pa še drugih vidnih duhovnih predstavnikov naše zgodovine. Kaj nam lahko še o tem poveste?

Ob Ehrlichovem simpoziju, ki je prikladal znanstvenike iz vseh delov slovenskega narodnega telesa, smo odkrili ob prelomu tisočletja pri Sloveniku zgodovinski spomenik, ki prikazuje zgodovino Prešernovega, Slomškovega naroda, njegovo kulturo in nakazuje imena vseh svetniških kandidatov, za katere teče proces za beatifikacijo.

Kako ocenjujete danes vlogo Slovenije v sklopu katoliške Cerkve, pa tudi evropskega povezovanja? Nekdanji ljubljanski nadškof msgr. dr. Alojzij Šuštar je bil tudi dolgo časa tajnik Evropske škofovske konference. Slovenska Cerkve sama je po svoji škofovski konferenci aktivna in prisotna v javnem življenju. Kaj bi nam lahko o tem rekli?

Papeški slovenski zavod ima svoj znanstveni, duhovni program, o katerem mora dati vsakoletno poročilo Svetemu sedanju. Dosledno je v službi slovenske Cerkve. Slovenska škofovska konferenca imenuje svojega delegata, ki spremlja Slovenikovo delo. Do sedaj je to poslanstvo vodil mariborski škof dr. Franc Kramberger.

Slovenski papeški zavod je gotovo tesno povezan s slovenskimi škofi, posebno še, ker so tu duhovniki oz. bogoslovci iz vseh slovenskih škofij, ki študirajo v Rimu. Bi hoteli kaj pripomniti k temu?

Papeški slovenski zavod nudi slovenskim škofijam deset štipendij za višji teološki študij. Tako našim ordinarijem ni treba iskati mesta pri drugih zavodih, kot so morali pred ustanovitvijo Slovenika.

Prej smo že omenili Vaše izredno pomembno delo postulatorja za Slomškovo beatifikacijo. Msgr. Jezernik, kaj bi nam lahko povedali v zvezi s tem?

Ustanovitev Slovenika je sad Slomškove ideje o slovenski Cerkvi. In ustanovitev Slovenika je omogočila Slomškov apostolski proces in ga zaključila z razglasitvijo njegove blaženosti.

V Rimu ste bili že v času, ko so tu imeli veliko vpliva nekateri vidni slovenski cerkveni predstavniki, najprej p. Anton Prešeren (DJ), potem v Državnem tajništvu Sv. sedeža pokojni nadškof dr. Jože Žabkar ali pozneje msgr. Slavko Bavdaž, med zadnjimi nadškofi msgr. Ivan Jurkovič. Imate kake posebne spomine na sodelovanje z njimi?

Pri rasti Slovenske lipe v Rimu ima posebne zasluge p. Anton Prešeren, drugi slovenski dostojanstveniki v Rimu so odločilno sodelovali. Vsem izrekam prirčno zahvalo. Z vsemi sem imel stalne stike in smo skupni nasveti in načrti pripeljali zavod do mednarodnega civilnega priznanja. To je lepo priznanje vsem dobrotnikom, sodelavcem. Posebna zahvala sv. očetu. Sinovska zahvala Božji dobroti.

Vrnimo se k simpozijem v Sloveniku. Ali nam lahko že poveste, kaj bo letos na sporedu septembrskega simpozija?

Zvest svojim načrtom, bo Slovenik skupno s Papeško slovensko akademijo letos organiziral simpozij o ekleziologu Francu Grivicu. Razlog je silno preprost. Prof. Grivec je bil v svojem času (tega sem se jaz zavedal šele pri študiju v Rimu) najboljši izvedenec o nauku

Cerkve in je tako vplival tudi na papeške dokumente. Več o njem bo povedal simpozij.

Lansko jesen je prišlo do zamenjave v vodstvu Slovenika, ko je bil za novega rektorja imenovan msgr. dr. Joško Pirca. Bo šlo tudi v bodoče po tej poti naprej? Tu mislim predvsem na prirejanje nadvse zanimivih simpozijev, pa tudi na splošno usmeritev vašega zavoda.

V skladu z ustanovno listino je prišlo do imenovanja novega rektorja. Sveti sedež je imenoval msgr. Joška Pirca iz koprške škofije, profesorja na Papeški univerzi Urbaniana in že desetletja vicerektorja zavoda. Vse to mu je omogočilo, da pozna poslanstvo Slovenika samega in njegovo življenje v rimski verski in kulturni svet. Tako bo lahko uspešno nadaljeval začrtano pot Papeškega slovenskega zavoda. Njemu izrekam čestitke in želim obilo božjega blagoslova.

Danes je Slovenik zares moderen zavod in obenem zelo primeren za sprejem gostov. S tem ste v Rimu tudi ustvarili primerno postojanko za vse, zlasti slovenske goste in s tem pogoje za prijetno domovanje Slovencev, ki prihajajo v Rim. Bo to tudi v bodoče ena od nalog slovenskega zavoda?

Poslanstvo Papeškega slovenskega zavoda je obširno. Papeški slovenski zavod je prva slovenska civilna in papeško priznana pravna osebnost. Kot pravna osebnost ima več ciljev. 1. Podeljuje slovenskim škofijam deset štipendij za višji študij. 2. Je sedež Papeške slovenske akademije. 3. Sedež Slovenske župnije Anton Martin Slomšek. 4. Sedež društva rimskih Slovencev Anton Martin Slomšek. 5. Slovenska prokura pri rimskih uradih. 6. Romarska hiša za romarje. 7. Slika slovenske kulture.

Vsem dobrotnikom, ustanoviteljem akademskih štipendij, duhovnim sodelavcem se zahvaljujem in jih priporočam Božji dobroti.

Msgr. Jezernik, najlepša hvala za Vaše odgovore.

V SOBOTO V TRSTU, V NEDELJO V GORICI

SPORED PROSLAVE

Zveza slovenskih kulturnih društev, Slovenska prosveta iz Trsta in Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice načrtujejo vsakoletno skupno proslavljanje dneva slovenske kulture. Vidna nit bo jubilej dveh osebnosti našega kulturnega prostora; letos poteka namreč 100-letnica rojstva Lojzeta Bratuža in 10-letnica smrti Ubalda Vrabca.

Proslavo bo uvedla Andrejka Mozina s pesmijo Pevcu na besedilo Franceta Prešerna; za uglasbitev je poskrbela izvajalka sama (klavir M. Sancin, violončelo A. Sluga). Nato bosta zapela nekaj Bratuževih in Vrabčevih pesmi oziroma priredb mešana zbora Lojze Bratuž iz Gorice pod vodstvom Bogdana Kralja in Jacobus Galus iz Trsta pod vodstvom Janka

Bana. Umetniško besedilo oblikujejo Elena Leghissa, Melita Malalan, Alice Visintin, Matej Klanjšček, Andraž Mermolja, Rok Oppelli, Tomaž Susič, Božidar Tabaj in - otroci - Tina Kralj, Saša Ferfolja, Danjel Simonetig. S tremi skladbami bo nastopil tudi dijaški orkester pod vodstvom Iztoka Cergola, pela bo Martina Feri. Sodelovala bo tudi gimnastična skupina prvega razreda Družboslovnega in znanstveno-tehnološkega liceja Simon Gregorčič iz Gorice (mentor Arianna Bogatec, koreografija Bogatec-Rozzini). Video scenarij je delo Maje Laporin (ki je tudi zrežirala proslavo), realiziral ga je ALLCOM. Za oblikovanje in sceno je poskrbel Boris Grgič.

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV Trst-Gorica-Videm
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE Gorica
SLOVENSKA PROSVETA Trst

DAN SLOVENSKE KULTURE

V JASNINI ZVOKA

POGOVOR O UMETNIKOVM ORODJU

SREČANJE Z UMETNIŠKIM SVETOM

FRANCA VECCHIETA

TRST - petek, 22. februarja 2002, ob 20.30

v Kulturnem domu

GORICA - sobota, 23. februarja 2002, ob 20.30 uri

v Kulturnem centru Lojze Bratuž

OSREDNJA PROSLAVA

OB DNEVU SLOVENSKE KULTURE

ob 100-letnici rojstva Lojzeta Bratuža

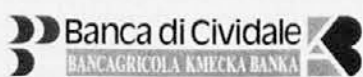
in 10-letnici smrti Ubalda Vrabca

TRST - sobota, 23. februarja 2002, ob 20.30

v Kulturnem domu v Trstu

GORICA - nedelja, 24. februarja 2002, ob 17. uri

v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici

BANCA di CIVIDALE KMEČKA BANKA

S 1. STRANI

REVOLUCIJA

Rodila se je druga republika. Vse se je začelo v Milanu 17. februarja 1992 z aretacijo Maria Chiese; 21. novembra 1994 sporočijo milanski sodniki, da se preiskave tičejo tudi takratnega premiera Berlusconi, ki je vodil mednarodni summit o kriminalu v Neaplju; 6. decembra istega leta javni tožilec Di Pietro po veliki preiskavi glede podkupnin Enimonta teatralno in pred televizijskimi zasloni zapusti sodno palačo in sodstvo; leto kasneje bo sam deležen procesa.

Julija 1995 se začne nova velika sodna zagonetka, ki črpa iz priče "Omega", t.j. Stefanie Ariosto. Slednja poskrbi za sodni material v obliki pričevanja v prvi osebi, s katerim se je začelo novo poglavje sodnih preiskav okoli Berlusconi s sod-

no obravnavo, ki se odvija z vsemi komplikacijami (za sodnike seveda) in polemikami v Milanu.

Ob deseti obletnici prelomnega leta 1992 je bilo družbenopolitičnih pobud bolj malo. Politiki so v glavnem kramljali, ali bolje rečeno, se kregali na raznih večernih tematskih odajah, predvsem na tistih, kjer so sodelovali nekateri od politikov, ki so jim "čiste roke" pomenile konec kariere. Po raznih mestih in pred sodnimi palačami pa so se zbirale in se bodo še zbirale množice navadnih državljanov in zastopnikov kulture (politikov je bilo resnici na ljubo bolj malo), ki so z roko v roki poskrbeli za živ obroč okoli sodnih palač. S svojo prisotnostjo potrjujejo svoje zaupanje v sodno oblast in na edini način, ki ga poznajo, branijo avtonomijo sodstva, ki je po njihovem mnenju danes pod udarom in posledično v nevarnosti.

DRUGO ZBOROVANJE TRŽAŠKE CERKVE

IZ PRETEKLOSTI V PRIHODNOST

FOTO KROMA

„Tržaška Cerkev: iz preteklosti v prihodnost“. Tako se glasi naslov drugega zborovanja tržaške Cerkve, ki se je uradno začelo v nedeljo, 17. t.m., z branjem in razmnoževanjem pastirskega pisma škofa msgr. Evgena Ravignanija vernikom tržaške škofije. „Naša Cerkev ni in ne more biti tuja ne problemom in upom, ne dvomom in negotovostim, trpljenju in težavam ljudi, ki živijo v tej naši nemirni in kompleksni družbi. Moramo se soočiti s to stvarnostjo v poštenem in iskrenem dialogu. Vsem smo dolžni dajati odgovor, ki prihaja iz vere in more ponovno oživiti upanje. Tudi zato se bomo zbrali na cerkvenem zboru.“, je med drugim pisano v škofovem pismu. Tržaška Cerkev se hoče torej konkretno soočiti z današnjo stvarnostjo, katere del je tudi sama, s prevladujočo kulturo v današnji družbi ter z novimi miselnimi in duhovnimi tokovi in ponudbami, ki so tako značilne za naš čas in ki so, kot poroča krajevni tisk, močno prisotne prav v tržaški stvarnosti.

Pobuda prihaja 24 let po prvem zborovanju tržaške Cerkve, ki je imelo naslov Kristjani iz oči v oči. Slednje je 1. julija 1977 začel takratni apostolski administrator, sicer pa goriški nadškof msgr. Peter Cocolin, zaključil pa ga je njegov naslednik, škof msgr. Lovrenc Bellomi,

z zasedanjem od 7. do 10. decembra 1978. Po presoji sedanjega škofa Ravignanija je torej napočil trenutek, da tržaška Cerkev ponovno prisluhne sama sebi, da spregovori o sebi in o svojem življenju ter da pogumno začrta nove perspektive za pastoralno delovanje. To ji narekujejo med drugim velike in hitre spremembe v kulturi in družbi ter potreba po soočanju znotraj škofijske skupnosti in z današnjo stvarnostjo. Drugo zborovanje tržaške Cerkve bo potekalo v treh delih. Prvi del bo posvečen bolj notranji analizi krajevne cerkvene stvarnosti. Drugi del bo posvečen problematiki odnosa med Cerkvijo in tržaško stvarnostjo. Tretji del pa bo posvečen izzivom, ki jih Cerkev prinaša tretje tisočletje. V tržaški Cerkvii namreč zaskrbljenostjo ugotavljajo, da obstaja velika potreba po duhovnosti, ki pa ne najde odgovora v tradicionalnih zgodovinskih verstvih, in se človek torej zateka k novim duhovnim in verskim gibanjem. Dalje je v porastu verska brezbržnost, medtem ko se krščanska vera vedno bolj oddaljuje od življenja, prihaja do postopne degradacije osebnosti in družinske morale ter do mrke zakonitosti. Pojavljajo se nove oblike revščine in odrinjenosti, po drugi strani pa prihaja do teženj po povečanju osebnega in družinskega bla-

gostanja in zaslužka v nasprotju na račun kulture solidarnosti. Na mednarodni ravni pa prihaja do nesprijemljivega ločevanja med državami, ki vedno bolj bogatijo, in tistimi, ki vedno bolj tonejo v revščino: mnogi narodi živijo v trajni nerazvitosti, ki prizadeva njihovo dostojanstvo in ki jih večkrat silijo v revščino in lakoto.

Vse te in druge problematike (vključno tudi z narodnostno, pri čemer je Trst po besedah škofa Ravignanija še vedno „prepirljivo mesto“) bodo obravnavane na zborovanju, ki se bo zaključilo z velikim zasedanjem v oktobru leta 2003. Vsi verniki tržaške škofije so poklicani, da sodelujejo na zborovanju, ki naj bi do sklepnega zasedanja oktobra prihodnjega leta doživel kar nekaj viškov in oblik skupnih vmesnih zasedanj. O obravnavanih tematikah bodo razpravljali znotraj župnijskih skupnosti, združenj in gibanj, prve vtise pa naj bi podali na prvem skupnem zasedanju, ki bo že junija letos in ki bo posvečeno v prvi vrsti razpravi o krajevni Cerkvii. Nato bi od septembra letos steklo delo v 15 komisijah, februarja 2003 pa bo na vrsti drugo skupno zasedanje, posvečeno odnosu med Cerkvijo in tržaško stvarnostjo. Za mesec maj 2003 je napovedano tretje skupno zasedanje, posvečeno izzivom tretjega tisočletja. Kot že rečeno, je sklepno zasedanje napovedano za mesec oktober 2003. Ob škofijskem zborovanju je bila sestavljena tudi priložnostna molitev: kdor jo bo molil v pripravi na cerkveno zborovanje, bo deležen delnega odpusta. Maja letos naj bi na tržaški škofiji začelo delovati posebno tajništvo, v katerem pa bo na razpolago tudi spletna stran z vsemi potrebnimi informacijami. Nekatere od le-teh pa je mogoče že zdaj dobiti na spletni strani tržaških slovenskih vernikov www.teden.it/zborovanje/index.html.

IZ

MESEC FEBRUAR: KATOLIŠKE BOLNIŠNICE

MESEČNI NAMENI APOSTOLATA MOLITVE

Sveti oče Janez Pavel II. je še zlasti v začetku novega tisočletja zelo priporočil vsem kristjanom, še posebej vsem pastoralnim delavcem, to obliko molitve.

Na splošno veliko delamo, pa morda premalo molimo in svoje delo premalo združujemo s svojimi napori in trpljenjem.

Zato tudi ne dosegamo tistih uspehov, ki jih pričakujemo. Pomislimo tudi na to sedaj v začetku novega leta.

V stošestindvajsetem psalmu beremo: „Če Gospod ne zida hiše, se zaman trudijo njeni zidarji. Če Gospod ne varuje mesta, zaman čuje stražnik.“

V naših cerkvah visijo na vratih ali na stenah plakati Apostolata molitve z mesečnimi nameni. Oglejmo si jih vsaj v začetku vsakega meseca in vključimo jih v svoje vsakdanje molitve in trpljenje. Tako bodo naše molitve in naše trpljenje postali bogatejši in plodnejši.

Nameni za mesec februar (Katoliške bolnišnice - branilke življenja in človekovega dostojanstva) so:

- Splošni: Da bi bile katoliške bolnišnice svetel zgled v boju proti bolezni in kraj posebnega pomena za oznanjevanje evangelija življenja in spoštovanja človeške osebe.

- Misijonski: Da bi se ob vztrajnem prizadevanju krščanskih občeštvev v Kambodži in Laosu večalo zanimanje za duhovniške in redovniške poklice.

- Slovenski: Da bi se vsi, ki oblikujejo slovensko kulturo, zavedali, da je religija nepogrešljivi dejavnik vsake kulture.

SVETNIK TEDNA

19. FEBRUAR

SILVESTER ČUK

KONRAD IZ PIACENZE, SPOKORNIK

Po kako čudnih poteh Bog kliče ljudi, da hodijo za njim! Pri današnjem godovnjaku se je v božji klic spremenila lahkomišelnost, ki jo je zagrešil v svoji lovski vnevi. Kesanje je moralo biti zares globoko in volja silno močna, da je v svojem sklepu vztrajal.

Konrad (Italijani mu pravijo Corrado) je bil doma iz Piacenze v severni Italiji. Izhajal je iz ugledne plemiške družine in odločil se je za vojaško službo. Oženil se je in z ženo sta živela v skladnem zakonu, vendar le malo časa. Konrad je zelo rad hodil na lov. Nekoč se mu je divjad, ki so jo gonili psi, skrila v gosti grmovje. Da bi jo prepodil, je zažgal goščavo. Strasten lovec ni pomislil, da utegne nastati velik požar. Močan veter je razširil ogenj po vsem gozdu. Ko je Konrad to videl, je zbežal in se skril v mestu. Že tedaj so bile v Italiji predvidene zelo stroge kazni za tiste, ki bi zakrivali gozdni požar. Meščani in mestni stražarji so pohiteli iz mesta, da bi prijeli požigalca. Zgrabili so nekega revnega človeka, ki so ga srečali v bližni pogorišča. Čeprav je zatrjeval, da ni on zažgal gozda, ga niso izpustili. Po tedanji navadi so ga zasiljevali in izsilili od njega priznanje s tem, da so ga mučili na natezalnici. Ko je v mukah priznal, da je res gozd zažgal, so ga obsodili na smrt.

Ko je to zvedel Konrad, se mu je zbudila vest. Šel je k mestnemu poglavarju in mu priznal, da je gozd zgorel po njegovi krivdi in da je pripravljen škodo poravnati. Toda njegova vest s tem še ni bila pomirjena. Sklenil je, da bo dal svetu slovo in začel spokorniško življenje. Svoj sklep je razodel ženi in prodala sta svoje imetje, poplačala škodo, ki jo je bil povzročil požar, preostali denar razdelila samostanom in revežem ter šla v samostan: žena h klarisam, Konrada pa so sprejeli tretjeredniki sv. Frančiška. Ko je obelke spokorniško raševino, mu je bilo kakšnih petindvajset let.

Pri tretjerednikih v Piacenzi je ostal malo časa. Odpravil se je na spokorno romanje v Rim, od tam pa je odšel na Sicilijo in v mestu Noto na jugovzhodni obali tega otoka negoval bolnike in skrbel za reveže. Naposled se je odločil za popolno samoto. Na griču, ki je po njem dobil ime Hrib sv. Konrada, je našel votlino, v kateri je živel kot puščavnik do smrti. Živel je samo od miloščine, ki jo je pobiral enkrat na teden, a še te je polovico razdal ubogim. Največ časa je prebil v molitvi. Večkrat so ga mučile skušnjave in obujali so se mu spomini na udobno življenje, ki ga je živel v domačem mestu kot ugleden in premožen plemič. Skušnjave je premagoval s postom in s spokornostjo.

Tako je kot puščavnik prebil trideset let. Podobno kot sveti Frančišek Asiški je tudi Konrad imel rad živali, posebno ptice, s katerimi se je prijazno pogovarjal. Zato ga tudi upodabljajo kot tretjerednika, obdanega od številnih ptic, ki mu pojo. Časte ga kot zavetnika lovcev. Umrli je 19. februarja 1351 v svoji votlini pri mestu Noto, pokopali pa so ga v mestni cerkvi sv. Nikolaja.

Ime Konrad sodi med tista imena, ki so na Slovenskem bolj redka. Ime izhaja iz nemščine in po naše pomeni „drzni svetovalec“. Nemci pravijo Konradu tudi Kurt, Italijani pa Corrado.

SKAVTSKI KOLEDAR

Koledar

2002

Roverji in popotnice ter člani noviciata goriškega klana Slovenske zamejske skavtske organizacije so letos tiskali res lep stenski koledar za leto 2002.

Delijo ga vsem, ki bi ga želeli; dobite ga pri roverjih ali na skavtskem sedežu na Drevo-redu 20. septembra v Gorici (tel. 0481 536809) ob ponedeljkih od 18.30 do 20. ure.

S tem, kar bodo prejeli, bodo finančno podprli naše mlade, ki se bodo udeležili Svetovnega dneva mladih v Torontu julija letos.

Podprimo naše mlade!

OBVESTILO

KOPRSKI POMOŽNI škof dr. Jurij Bizjak bo 8. marca obiskal Gorico in pri sv. Ivanu ob 10. uri maševal zlasti za mlade v okviru priprave na Svetovni dan mladih, ki bo julija v Torontu.

POSTNI GOVORI po Radiu Trst A so na sporedu vsak torek in petek ob 18.45 in so posvečeni zakonski in družinski problematiki. Govore ima pater dr. Jože Pucelj, z njim pa se razgovarja časnikar Marko Tavčar.

„MLADI SMO: KAM?“

To bo naslov srečanja mladine z goriškim nadškofom msgr. Dinom De Antonijem, ki bo v petek, 22. februarja, ob 20.30 v župnijski dvorani pri sv. Ivanu v Gorici. Večer prirejata dekanija Štandrež in mladinska pastoralna in pozivata mlade, naj pridejo, saj jih nadškof topla pričakuje. Po srečanju se bo pogovoril izrecno z udeleženci Svetovnega dneva mladih, ki bo julija v Torontu.

SODOBNO IN TEHTNO O BOGU

ANTROPOLOŠKA IN TEOLOŠKA IZHODIŠČA KRŠČANSKE VERE IN DUHOVNOSTI (19)

ZVONE ŠTRUBELJ

JUŽNI VETER V JADRIH CERKVE

Južni veter je veter odjuge, božajoč in mil, veter, ki lahko dolgo piha, ne da bi s seboj prinesel dež. Je pa tudi veter neviht, orkanov in uraganov.

Cerkev pozna tudi ta veter, veter notranje topline. Veselje bratstva, pristno veselje in srečo bratskega občestva v lomljenju kruha in poslušanju Besede življenja. Kaj prinaša Cerkev jutrišnjega dne južni veter Duha?

VETER, KI IZVABLJA IZ NAS BESEDO: OČE

Gre za razodetje naše identitete, identitete kristjana in istovetnosti vsakega človeka. Ta identiteta pomeni: božje ljudstvo in, širše gledano, celo člo-

veštvo je na tem, da postane družina otrok istega Očeta. Biti sinovi v Sinu, to je sporočilo in naloga božjega, Svetega Duha. Gre za ljudstvo, ki je osvobodeno strahu, osvobodeno suženjstva (Gal. 4, 4-7). Moč duha osvobaja vsakega človeka. Gre za čudež, kateremu Oče na široko odpira roke. Čudež, po katerem lahko sin na najbolj domač in intimen način Boga kliče za svojega očeta, še več, imenuje ga lahko očca, oči, tatko, papa. Tako kot so ljudje z juga zmožni živeti zaupen osebni stik z bližnjim, v okviru svoje ožje in širše družine, na ulicah in korzih, so tudi kristjani poklicani, da v Bogu prepoznajo, kot je želel Jezus, sogovornika in prijatelja, soseda in popotnika, še več, družinskega člana: „Ko molite, recite: Oče naš...“.

Pri tem gre za osvoboditev od fatalizma vseh vrst, od horoskopov in drugih novopoganskih oblik verovanja v usodo. Sporočilo svobode pa je: „Ni ste več tujci in priseljenci. Vi ste državljani svetih, pripadate božji hiši“ (Ef 2,19).

S tem ko postanemo „domačini“, člani božje družine, lahko na tisoč in en način živimo odnos z Očetom, h kateremu se obračamo z zaupno molitvijo: Oče naš. Biološki, krvni odnosi očetovstva, materinstva in sinovstva so, čeprav močni in globoko vsidrani, ker kri pač ni voda, le nekaj provizoričnega. Ali ni zato Jezus v Matejevem evangeliju (23, 9) izrecno rekel, naj nikogar ne kličemo „oče“ razen tistega, ki je v nebesih? O njem pravi naš duh, kadar dosega združenje z božjim Duhom (prim. Rim 8, 14-16).

Južni veter prinaša Cerkvii in človeštvu uresničitev tistega kraljestva, kjer vlada svoboda božjega otroštva.

VETER, KI NAS ZDRUŽUJE KOT BRATE IN SESTRE: VETER BRATSKEGA OBČESTVA

Logična posledica do sedaj

rečenega: sinovsko življenje rojeva bratsko življenje. Na tem področju bo Cerkev morala še krepko napredovati.

Pri krstu sem ponavadi rekel staršem, da je njihov otrok v bistvu njihov brat ali sestra. Prav krst dokazuje, da odnos bratstva in sestrinstva v krščanstvu prerašča biološko soodvisnost. Krst je temelj polnopravnega državljanstva v Cerkvii, ki je potujoče božje ljudstvo. Bratstvo je razpoznavno znamenje krščanstva, je znak pravega življenja v božjem kraljestvu. Prav tako je v cerkveni skupnosti. Tisti, ki jim zaradi cerkvenih služb pravimo duhovni oče (škof, duhovnik, ne pa npr. diakon, kar je vredno pripombe), imenujejo vernike: moji bratje. To je dokaz, da ima bratstvo v krščanstvu nenadomestljivo vlogo. V tem smislu je neko zrno resnice v šokantni izjavi Martina Lutra, ki je mlademu fantu, ki je želel postati duhovnik, rekel: Beži od tega zakramenta, iznajdbe antikrista, po katerem je umrlo krščansko bratstvo.

DALJE

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA / KOLEDAR 2002

ŽIV UTRIP NAŠE STVARNOSTI

DANIJEL DEVETAK

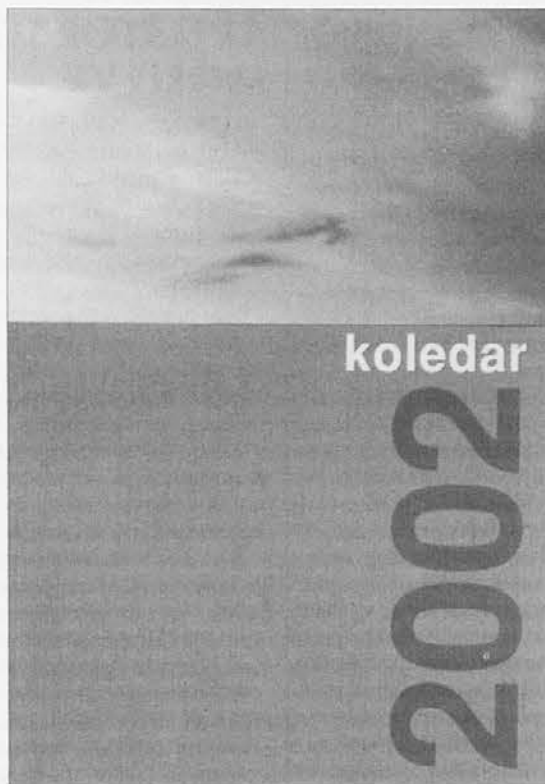
V knjižni zbirki *Goriške Mohorjeve družbe, ki je izšla lani jeseni, je tudi Koledar 2002. Gre za almanah, ki že dolga desetletja zvesto spremlja zlasti primorske Slovence in vse tiste rojake v matični domovini in po svetu, ki cenijo dragoceno poslanstvo naše založbe, tj. ohranjanje slovenske besede in sploh kulture na zahodnih obronkih slovenstva.*

Največja odlika takega zbornika je brez dvoma v tem, da se prek njega iz leta v leto zapisuje naša krajevna in širša zgodovina; kar se dogaja danes, bo že jutri zgodovina. Zaradi tega in zaradi rednega vsakoletnega izhajanja je koledar GMD verodostojen vir za zgodovinarje in vse, ki jih zanima naše družbeno in kulturno dogajanje skozi čas.

Zgodovina koledarja je tesno povezana s samo ustanovitvijo Goriške Mohorjeve družbe, ki je leta 1924 začela uresničevati svoj temeljni program: izdajati ljudem dostopne in dobre slovenske knjige, pisane v duhu katoliške vere. Že prva leta GMD so bila - ne le zaradi finančnih težav, ampak še zlasti zaradi fašistične zakonodaje - posejana s težavami; kljub vsemu so mohorjani kot neuklonljivi idealisti neutrudno čuvali in dosledno izvajali temeljno programsko usmeritev družbe. Prvi koledar je bil natiskan v zadnjih dneh leta 1924; po nekaj letih se je začela njegova križeva pot. Kljub konkordatu med Svetim sedežem in Italijo, ki naj bi med drugim nekako ščitil GMD kot cerkveno bra-

tovščino, je oblast zaplenila tri zapovrstne koledarje (1931-33). V letih 1936-37 je ta izšel v zelo skromni obliki z naslovom *Zapisnik*. Leta 1941 je v zgodovini GMD označeno kot "mrtvo leto", saj zbirka ni izšla; v letih 1942-43 je družba ždela v "smrtni senci", knjižna zbirka s koledarjem je spet izšla za leto 1945. V naslednjih dveh letih ni bilo mogoče izdajati drugih knjig, izšel je le koledar. Počasi si je družba opomogla in začela redno izdajati svoje knjige; koledar je vsekakor vedno bil "ogrodje" njenih izdaj. V povojnem času ga je vse do leta 1958 urejal dr. Anton Kacin (temu je v zadnji zbirki posvečen poseben zbornik ob 100-letnici rojstva izpod peresa prof. Marije Kacin), v letih 1961-75 Maks Komac, leta 1977 pa je prevzel uredništvo dr. Jože Markuža, ki ga urejuje še danes.

Koledar 2002 je vsebinsko posebno bogat, saj vsebuje na več kot 250 straneh več kot 70 najrazličnejših prispevkov skoraj 50 piscev. Po običajnem (posebno lepem!) uvodnem koledarskem delu, ki ga je skupno s platnico računalniško izdelal mladi goriški oblikovalec Ivan Žerjal, odpirajo koledar zapisi iz verskega dogajanja zlasti, a ne samo, v zamejstvu. Pestro je tudi poglavje *Pričevanja, dogodki, razprave*, ki vsebuje

tehtne prispevke iz našega političnega in družbenega življenja v letu 2001, pa tudi zanimive umetniško-zgodovinske zapise. Sledijo tri poročila o pomembnejših jubilejih in obletnicah v zamejstvu, nato zapisi o delovanju treh sestrskih Mohorjevih družb: celovške, celjske in goriške. Med drugimi družbenopolitičnimi zapisi so poglobitve žgočih in aktual-

nih tem v Italiji in Sloveniji, še posebej pa v naših logih. Posebno mesto imajo tudi letos spominski zapisi, posvečeni v lanskem letu umrlim zamejskim osebnostim; med njimi ne moremo mimo poklonov msgr. Francu Močniku in msgr. Kazimiru Humarju, velikima narodnima buditeljema in duhovnikoma, ki sta v svojem dolgoletnem delovanju ogromno naredila za našo narodno skupnost (tudi pri Goriški Mohorjevi družbi). Posebno poglavje vsebuje poročila iz delovanja zamejskih kulturnih društev in ustanov; lepo je tudi brati dva prispevka o življenju naše skavtske organizacije. Koledar 2002 vsebuje tudi dve zgodbi in kar nekaj pesmi, med katerimi so tudi še neobjavljeni stih pesnikov iz zamejstva (Majda Artač Sturman, Jurij Paljk) in z Daljnega vzhoda (zvest Koledarjev sodelavec Vladimir Kos).

Skratka, to je zbornik, ki postavlja na živ način pod drobnogled našo stvarnost. In med vrticami zapisov izpod peresa profesorjev, duhovnikov, književnikov, publicistov, politikov, kulturnih delavcev, študentov in preprostih ljudi lahko začutimo življenjski utrip naših ljudi - to stran in onstran državne meje - od Milj prek Krasa, Brd in slovenske Primorske do Beneške Slovenije in Koroške.

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103, SLOVENSKE ODDAJE (OD 22.2. DO 28.2.2002)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz).

Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

- petek, 22. februarja (v studiu Anka Černic): Z vzhoda do juga: Različni glasovi sveta: potovanje med kraje in ljudi, da bolje spoznamo pisanost našega planeta. Gostja je Shannaz (Iran). - Pri-
služnimo zborovski glasbi: Slovenski komorni zbor iz Ljubljane poje Hubadove priredbe ljudskih pesmi. - Za prijeten konec tedna: slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba.

- Sobota, 23. februarja (v studiu Jan Lepoli): Rubrika: 103 besede. O nastanku in delovanju poštarnih uradov v Brdih bo spregovoril filatelista Branko Morenčič. - Poutpourri tujih viž. **- Ponedeljek, 25. februarja** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni mozaik z Andrejem: slovenska lahka in narodna glasba.

- Torek, 26. februarja (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

- Sreda, 27. februarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Ustvarjalec lesenih ptic. - Izbor melodij.

- Četrtek, 28. februarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Drugi del koncerta Slovenskega okteta v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici 10. novembra 2001. - Glasba iz studia 2.

RADIO OGNJIŠČE

Vsako soboto je od 17. do 18. ure oddaja *Slovinci v Italiji*, ki jo ureja in vodi Martina Slavec.

Oddaja sledi aktualni problematiki v zamejstvu z zanimivimi pogovori. Uro pred oddajo so čestitke in pozdravi naših poslušalcev, kjer lahko svojo čestitko brezplačno pošljete v eter. Telefon: 00 386 5 62 81 114.

Vsaki petek ob 17.00 je na sporedu satirična oddaja *Ob petkih pospravljamo podstrešje*. Urednica oddaje Zlata Krašovec se sprehaja po slovenskem političnem nebu in ob pomoči glasbe vzbuja smeh številnih navdušenih poslušalcev.

Nova oddaja *Graditelji* je na sporedu vsako nedeljo ob 10.30. Predstavlja najpomembnejše primorske graditelje slovenskega doma, ki so vse svoje moči zastavili za obrambo slovenstva. Dokumentarno feljtonsko oddaja skuša predstaviti zamolčane in pozabljene Primorce, med katerimi je veliko duhovnikov.

Radio Ognjišče lahko poslušate na UKV frekvencah 107,5 - Sveta gora (Goriška in Furlanija) in 91,2 - Tinjan (Trst). POZOR: Oddajnik na Tinjanu je po novem močnejši, tako da je slišnost na Tržaškem boljša kot prej!

NOVA FILMSKA SEZONA GORICAKINEMA 2002

Začela se je nova filmska sezona Kinoateljeja GoricaKinema GoriziaCinema 2001/02. Potekala bo v kinodvorani Vittoria na Travniku v Gorici, in sicer v novi in najudobnejši dvorani številka 2, vedno s pričetkom ob 20.45. Vstopnica stane 4.20 evrov.

V četrtek, 21. t.m., je na sporedu ameriško-mehiški film *Alfonsa Cuaron Tudi z mojo mamo*; 28. t.m. bo na večeru XVI. Film Video Monitorja predvajana največja slovenska uspešnica sezone, film *Vojka Anzeljca Zadnja večerja*; 7. marca bo na vrsti starosta portugalskega filma *Manoel De Oliveira s filmom Vrnitev domov*. Tel. 0481 33580; mail@kinoateljje.it.

NOVO PRI CANKARJEVI ZALOŽBI / ČAROBNOŠT SODOBNIH STIHOV

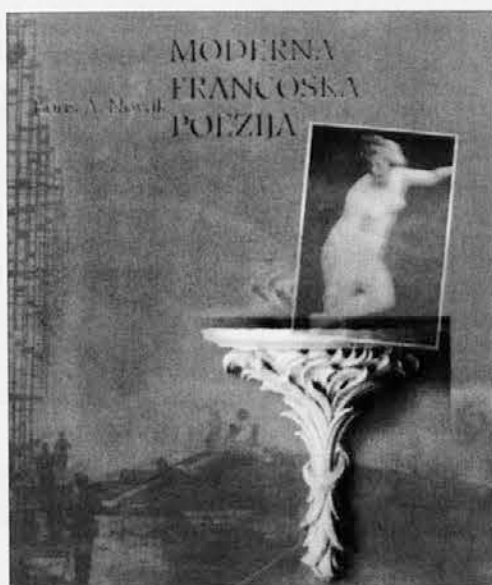
MODERNA FRANCOSKA POEZIJA

JURIJ PALJK

Pri Cankarjevi založbi v Ljubljani je pred časom izšla knjiga s preprostim in zgovornim naslovom *Moderna francoska poezija*, za katero je poskrbel vrhunski slovenski pesnik Boris A. Novak, ki je knjigo uredil, ji napisal uvodno razmišljanje in tudi prevajal francoske pesnike.

Brez nepotrebnega ovinkarjenja lahko takoj zapišemo, da gre za tako lepo oblikovano knjigo in s tako lepo, bogato vsebino, da ji že dolgo nismo našli podobne. Če smo lahko malce pesniško razpoloženi, ker se to za tako knjigo spodobi, bomo zapisali, da se pred tako knjigo mora vsakdo najprej odkriti, če ima klobuk, nakar se je dolžan še pokloniti. Globok poklon torej in to tako Borisu A. Novaku, čigar pesmi v slovenskem jeziku cenimo in jih imamo radi, kar je več kot samo spoštovati. Zato smo veseli, ker je okrog sebe zbral cvet slovenskih prevajalcev iz francoskega jezika in ljubiteljem lepe besede, tihih in kričavih verzov, nežnih in grobih stihov ter vsem ljubiteljem lepe knjige poklonil antologijo sodobne francoske poezije, ki jo je imenitno in razkošno, a nevpadljivo sodobno oblikovala Mojca Darsi.

Boris A. Novak je francoske pesnike in njihove pesmi izbral, napisal uvodno študijo, ki jo priporočamo v branje, napisal pa je tudi opombe, medtem ko je kratke oznake vseh pesnic in pesnikov pripravil Tone Smolej, kar daje knjigi tisto razsežnost, ki bi jo morala imeti vsaka dobra antologija pesnikov; namreč to, da lahko služi

venski bralec lep vpogled v nepregledno množico odličnih francoskih pesnikov polpretekle in včerajšnje dobe, a tudi današnjih dni.

Ko bomo naštevali prevajalce, bomo že ob vsakem imenu videli, da gre zares za cvet slovenskega prevajalskega sveta iz žuboreče francoščine in vsako ime slovenskega prevajalca nam bo potegnilo na dan tudi osebno zgodbo, ker gre za znane pesnike, urednike, univerzitetne profesorje, esejiste, znane prevajalce in predvsem pa za resnične ljubitelje poezije. Pred oči nam bo prišel tudi delež vsakega od naštetih v slovensko literarno zakladnico.

To pa so imena! Prav je torej, da jih naštejemo po abecednem vrstnem redu: Aleš Berger, Andrej Capuder, Marko Crnkovič, Nadja in Ivan Dobnik, Marija Javoršek, Kajetan Kovič, Lojze Krakar, Tadeja Krečič-Scholten, Slavko Kumer, Marko Marinčič, Andrej Medved, Ivan Minatti, Janko Moder, Brane Mozetič, Boris A. Novak, Barbara Pogačnik, Jože Šmit, Veno Taufer, Jože Udovič, Cene Vipotnik, Primož Vitez in Božo Vodušek.

Morda bo sedaj kdo upravičeno protestiral, češ da smo naštetili prevajalce in ne francoskih sodobnih pesnikov, ki so uvrščeni v Novakovo lepo antologijo, francoskih modernih pesnikov, ki so še kako vplivali na vsodobno evropsko in svetovno litera-

kot vir za nadaljnje branje, študij, raziskovanje. Knjigo *Moderna francoska poezija* je na snežno belem papirju natisnil Biro M v Ljubljani. Odveč je seveda vsako pisanje, da je to knjiga, ki mora najti svoje mesto na vsaki knjižni polici vsakega resničnega ljubitelja vrhunske poezije. Sicer gre za dražjo slovensko knjigo, a ceno take knjige upraviči dejstvo, da bo bralec velikokrat segal po nji, še posebej v trenutkih, ko se bo hotel srečati s prepričljivo poezijo in pa seveda s samim seboj, poezija namreč to omogoča.

Ker gre za temeljno delo o moderni francoski poeziji na Slovenskem, ki se nam Slovencem "zgodi" le vsakih nekaj desetletij, je prav, da povemo, kdo vse je prispeval, da ima danes slo-

turo. Vseeno pa imamo za to dejanje razlog, in sicer v tem, da se še kako zavedamo pomena prevajanja, še posebej v današnjem času, ki prisega na globalnost in globalizacijo, ko se na prvi videz zdi, da manjši jeziki ne bodo preživeli, kar naj bi seveda veljalo tudi za naš, slovenski jezik. Seveda ni tako in morda so prav prevajalci, predvsem odlični prevajalci tisti, ki nam vedno znova dokazujejo, da zares ni tako. V slovenski jezik namreč prevajajo vrhunske pesnike iz enega primeru iz francoščine, in nam seveda predstavljajo imenitno poezijo, obenem pa tudi dokazujejo, da je slovenski jezik enakovreden vsakemu jeziku, saj se v njem da in to na lep način vse povedati, gotovo vsaj vse tisto, kar se da v francoskem jeziku.

In ljubitelj poezije bo v antologiji *Moderna francoska poezija* gotovo našel pesnico ali pesnika, ki ga bo znal nagovoriti, saj je Boris A. Novak od prvega pesnika v antologiji Jeana Vodaina pa do zadnjega Alaina Lancea uvrstil kar 79 poetov, ki seveda vsak s svojega zornega kota govorijo vedno o isti stvari, o čemer seveda vedno in povsod vsaka dobra lirika govori, in sicer o sebi in lastnem doživljanju sveta. Krivico bi delali vsakomur od poetov, če bi samo enega našli in drugega izključili, ker vseh zares ne moremo naštetih, saj jih je zares veliko, pesmi pa še več, a trdno verjamemo, da bo zares vsak ljubitelj dobre pesmi v 800 in več strani debeli antologiji moderne francoske poezije našel pesem, verz, več pesmi, ki ga bodo gotovo nagovarjale, tako, kot nagovarja poezija: tiho in prepričljivo, nevsiljivo, a odločno, z jasno mislijo, vizijo, predvsem pa s čarobno močjo besede.

Toplo priporočamo!

PETA PREMIERA
V PDG-JU

V četrtek, 28. t.m., bo Primorsko dramsko gledališče uprizorilo slovensko praznovedbo igre *Popcorn* Ben Eltona, enega izmed vodilnih predstavnikov sodobne komedije, čigar dela doslej niso bila še nikdar natisnjena ali uprizorjena na slovenskih odrih. Avtor je za igro, ki obravnava nasilje v filmu in njegov odraz v vsakdanjem življenju, prejel kar dve nagradi. Uprizoritev bodo v slovenskem prevodu Zdravka Duše oblikovali režiser Andreas Ingenhaag, gost iz Nemčije, ki prvič sodeluje z novogoriškim ansamblom, dramaturginja Teja Rogelj, lektor Srečko Fišer, scenografka in kostumografka Diana Paehler, avtor video materiala Joško Markič, oblikovalec luči Samo Oblak, asistentka kostumografke Daša Grozdanič in igralci Jože Hrovat, Janez Starina, Barbara Babič, Helena Peršuh, Gorazd Jakomini, Marjuta Slamič, Dragica Kokot ter gosta Metka Trdin in Joško Markič. **IK**

V GORIŠKEM MUZEJU
TUDI PREDAVANJE O
RIMSKI KUHINJI

V Goriškem muzeju tudi s serijo predavanj z raznih področij obeležujejo 50-letnico ustanovitve tega zavoda, ki deluje na območju enajstih občin. V torek, 5. t.m., je predavala arheologinja in znanstvena svetnica dr. Ljudmila Gec-Plesničar, in sicer o temi *Rimska kuhinja*. Predavanje je bilo zanimivo in tudi aktualno, saj je marsikateri jed iz tistega obdobja še zmeraj prisotna v naših jedilnikih. Sicer je bila hrana v vseh časih človekovega obstoja bistveni element preživetja. V obdobju antike pa še mnogo prej sta imela hrana in pijača še drug pomen, ki je presegel vsakdanje potrebe obstoja. S hrano in vinom se je takratni človek zahvaljeval svojim božanstvom za dober pridelek in ulov, se oziral proti Bogu in ga prosil za naklonjenost in milost. Civilizacijsko in kulturno razviti čas antike pa je odkril v hrani tudi druge užitke. Hrana in vino sta tudi v sedanjih časih tista dejavnika, ki ljudi združujeta, jim dajeta nove razsežnosti ugodja, odpirata potrebo po globljem poslanstvu duha. Zaradi tega so se ob posameznih zmeraj razvijale različne zvrsti umetnosti, od glasbe, plesa, pesništva in govornišva, do filozofskih razprav. To se v premožnih okoljih dogaja tudi sedaj. Še zmeraj tudi velja, da so reveži marsikje deležni le drobtin z mize bogatih in vplivnih. **M**

FOTOGRAFIJE
BENEŠKIH MASK
V SOLKANU

Dne 9. t.m. so v avli hotela Sabotin v Solkanu odprli razstavo barvnih fotografij mask, ki jih prikazujejo na tradicionalnem pustnem karnevalu v Benetkah. Posneta jih je Neva Močnik, diplomirana organizatorka turizma iz Branika in članica Foto kluba Nova Gorica. Doslej je sodelovala na 49 razstavah v Sloveniji in na 16 razstavah v tujini. Pripravila je tudi šest samostojnih razstav. Za svoje fotografije je prejela številne nagrade in priznanja.

Mednarodni mojster fotografije dr. Rafael Podobnik je v vabilu za obisk razstave zapisal o beneških maskah in avtorici fotografij med drugim tole: "Beneški karneval je svojevrstno sožitje med našimljenci in fotografiji. Prvi že dolgo prej tuhtajo, kako bi se izvirno našemili in za nekaj časa zapustili lastno kožo. Še temeljiteje priprave imajo fotografiji. Žene jih neustavljiva želja, da bi se v vrtljaku čudežnega mesta, domislic, barv in skrivnosti dokopali do enkratnih posnetkov, ki bi jih ovenčali s fotografsko slavo. Neva Močnik našete tegobe prepričljivo obvladuje. Maske dobesedno in v prenesenem pomenu izlušči iz množice in jih zaplete v fotografsko igro." Razstava bo odprta do 15. marca.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE NA GOSTOVANJU V L'AQUILI

ZGODOVINSKI DOSEŽEK
ZAMEJSKE GLEDALIŠKE HIŠE

IVA KORŠIČ

V lanskem zelo uspešni abonmaji sezoni je s posebno močnim leskom zablistela svojevrstna odrska postavitev *Krvave svatbe*, ki jo je po motivih tragedije španskega pisca Garcie Lorce s svojo prepoznavno poetično govorico prelil v avtorski projekt režiser, koreograf in dramatik D. Zlatar Frey. Koreodrama, pretkana s preteče oglašujočim petjem enigmatične figure Lune-Smrti, je brez besed, a z nenehno napetostjo in močno izraznostjo obrazne mimike in telesnih gibov nastopajočih izraža vso vsebinsko tragičnost, Lorcovo polnokrvno čutno-duhovno izpovednost, ki izžareva silno moč mediteranskega temperamenta. Zaradi te svoje neme govornice je predstavljala enkratno, idealno vez z italijanskimi gledalci, ki so lani prvič dobili lastni abonma v SSG-ju v Trstu in čudovito sprejeli to prvo dramsko ponudbo. Popolnoma je očarala tudi ravnatelj italijanskih gledališč, ki so v minuli sezoni imeli redno sejo Združenja italijanskih stalnih gledališč prav v tržaškem Kulturnem domu. Po prizadevanjih ravnatelja in umetniškega vodje Marka Sosiča ter vodstva SSG se je uresničila do pred nedavnim neizrekljiva želja: gostovanje SSG-ja, ki sicer sodi v ozek krog italijanskih stalnih gledališč, v samem osrčju Italije v sebi sorodni gledališki hiši. Ta izredno uspešni podvig je morda končno odprl vrata našemu teatru v italijanski gledališki svet, da bi le-ta spoznal naše bogato gledališko ustvarjanje, ki se v marsičem razlikuje od italijanskega, in posredno tudi se približe soočil z našo kulturo in slovensko manjšino v Italiji.

Dan po vrnitvi iz L'Aquile, v kateri je SSG gostovalo v petek, 15., in soboto, 16. t.m., smo o tem velikem dogodku, ki bo zabeležen kot prelomnica v življenju in snovanju SSG-ja, imeli telefonski pogovor z ravnateljem Markom Sosičem in z organizatorko ter odgovorno za stike z javnostjo Valentino Repini.

Kako je sploh prišlo do gostovanja v L'Aquili in kako je potekalo to dvodnevno bivanje

v povsem italijanskem ambientu?

Marko Sosič: Gostovanje v L'Aquili je rezultat lanskega februarkega srečanja ravnateljev italijanskih stalnih gledališč, ki so si predstavili ogledali v tržaškem Kulturnem domu. Med njimi je bil tudi Federico Fiorenza, ravnatelj stalnega abruškega gledališča (TSA), ki je izrazil željo, da bi rad imel to vrhunsko postavitev v svojem gledališču; svojo misel je tudi pošteno izpeljal. Naše gostovanje v L'Aquili predstavlja pravzaprav velik mejnik v zgodovini SSG-ja; kajti vsestransko ga je podprlo abruško gledališče, predvsem z dvema gledališkima večeroma, na katerih je bila dvorana polno zasedena.

Predstava je gostovala v okviru takojšnje abonmajske sezone, sicer kot opcija, prosta izbira, a nanjo se je presenetljivo odzvalo enkratno število abonementov, kakih 800 gledalcev, ki so jo izjemno dobro sprejeli. Vseskozi so bili zelo zbrani in začetno začudenje nad stvaritvijo se je stopnjevalo v vidno navdušenje.

Kako so se pa igralci odzvali na ta nastop?

Marko Sosič: Igralci so bili izredno skoncentrirani in pozorni. Vsak posamezen izvajalec se je zavedal pomembnosti teh dveh nastopov in se maksimalno potrudil za kvaliteto izvedbe same, ki je bila res zelo dobra.

Je bilo to tudi za režiserja Freya prvo gostovanje na italijanskih tleh?

Marko Sosič: Režiser Frey je gostoval že na Mittelfestu in pred mnogimi leti, mislim, na nekem festivalu v Asti. Dejansko pa je bilo v sklopu takšnega programa njegovo prvo tovrstno gostovanje.

Ste torej povsem zadovoljni z abruškim podvigom?

Marko Sosič: Popolnoma. Vse je potekalo in se izteklo zelo dobro, zato nas to hrabri in odpira vrata nadaljnjim gostovanjem. Naš cilj je sedaj Rim. Prav v tem mesecu se bomo potrudili za uresničitev naših še neizpolnjenih želja. Ob tem gostovanju so se z abruškim gledališčem gotovo vzpostavili solidni temelji za plodno sodelovanje, čeprav je naš problem v tem, da težko gostujemo italijanske skupine v našem teatru, kar je normalno, da jih ne moremo; pravilno je namreč, da gojimo slovenski teater. Če bo prišlo do gostovanja italijanskih gledališč v naši hiši, bomo le-ta izvedli v sodelovanju s Stalnim gledališčem v Trstu.

Na kakšne težave ste naleteli pri organizaciji tega gostovanja in kako se je iztekla reklamna promocija?

Valentina Repini: Ekipa *Krvave svatbe* je številna, kajti poleg našega umetniškega jedra, desetih igralcev, imamo

še veliko drugih gostov, med temi Štefko Drolčev, Hrvata Livia Badurina, Vojka Belšaka, Danijela Malalana in še štiri plesalce. Na gostovanju je igralce spremljala celotna tehnična ekipa in vodstvo SSG-ja. Tako je na pot šlo približno petdeset ljudi, kar ni ravno enostavno z organizacijske plati. Odpravili smo se z avtobusom, tehniki pa so odšli s kombijem, v četrtek zvečer smo se zbrali vsi v L'Aquili. V petek zjutraj smo imeli dobro obiskano tiskovno konferenco in moram reči, da tudi s strani organizatorja abruškega gledališča in odgovornega za stike z javnostjo smo dobili veliko pomoč. Ko smo privzeli v L'Aquilo, sem takoj opazila, da je bila promocija za našo predstavo zelo premisljeno pripravljena, saj so povsod viseli naši plakati in tudi manjši listi (locandine), ki so v trgovinah vabile na predstavo. Tudi v krajevnih časopisih je bilo veliko vabil. Reklama je bila res velika in učinkovita, sprejem gledalcev in vodstva gledališča pa odlični. Take promocije si resnično nismo pričakovali. Ker je središče mesta zaprto za promet, so si sprehajalci lahko pozorno ogledovali reklamni material za naše gostovanje. Skratka, s strani novinarjev, organizatorjev in ravnatelja abruškega gledališča je bilo vse odlično. V L'Aquilo smo šli tudi s tem ciljem, da bi nas Italija spoznala in se seznanila z našim delovanjem. Sedaj iščemo stike z gledališčem v Bresciji, Rimu in Milanu, ker bi se zelo radi predstavili v teh mestih. Prav zato mislimo ohraniti živo *Krvavo svatbo* še za naslednjo sezono. Povedati moram še to, da si je drugo reprizo v L'Aquili ogledal tudi kritik časopisa *Il giornale dello spettacolo*. To je glavni časopis, ki ga dobivajo vsa stalna gledališča, in upamo, da bodo tudi te kritike in recenzije o našem delu pomagale našemu nadaljnjemu širjenju v italijanski prostor. Zato mislim, da je abruško gostovanje izredno pomemben korak za nadaljnje sodelovanje z italijanskimi gledališkimi hišami.

Krvavo svatbo bomo 26. t.m. igrali v gledališču Teatro nuovo Giovannina di Udine; tudi to gostovanje nam pomeni velik korak, ker mislim da se, čeprav počasi, vendarle zaznava odpiranje italijanskih gledaliških hiš, kar nas spodbuja pri delu in v mislih za naprej.

NA POKOPALIŠČU V GORICI

POČASTITEV SPOMINA
LOJZETA BRATUŽA

V nedeljo, 17. t.m., je poteklo 100 let, odkar se je v Gorici rodil skladatelj, pevovodja in organizator Lojze Bratuž (17. 2. 1902 - 16. 2. 1937). Tega dne so na pokopališču v Gorici na pobudo moškega pevskega zbora Napve iz Batuj pripravili krajšo komemoracijo. Batujski pevci so na komemoraciji zapeli tri pesmi, z dvema pesmima je sodeloval tudi župnijski mešani zbor iz Mirna, recitirala pa sta Jan Leopoli in Valentina Pahor. Kratko molitev in blagoslov je opravil batujski župnik Ivan Maslo. Izven predvidenega programa je eno pesem odpela še moška vokalna skupina Chorus '97. Na slovesnosti je spominski govor prebral naš sodelavec Marko Vuk in ga v nadaljevanju tudi objavljamo.

Dovolite, da na ta pomenljivi dan, natanko ob 100-letnici rojstva goriškega skladatelja Lojzeta Bratuža, spregovorim na njegovem grobu. Moški pevski zbor Napve iz Batuj, torej iz vasi, v kateri je spomin nanj še živ, saj je tam deloval kot učitelj, je dal pobudo o ko-

memoraciji s petjem na tem kraju. Pobili smo se pridružili tudi sosedje iz bližnjega Mirna, saj pri današnji počastitvi sodeluje tudi župnijski mešani zbor iz te vasi. Pozdravljam vse navzoče, posebej še sorodnike, udeležba vseh pa dokazuje, da skladatelj med nami še živi, bodisi po svojih skladbah, ki jih radi prepevajo svetni in cerkveni pevski zbori, pozabiti pa tudi ne smemo, da je bil Lojze Bratuž v svetem letu 2000 uvrščen v seznam mučencev.

Če premostimo njegovo življenje, spoznamo, da je bilo popolnoma posvečeno glasbi, ki ji je žrtvoval svoje poglobitve moči, in to tako zavzeto, da je postal trn v peti fašističnim oblastem, ki so ga prisilile, da je 27. decembra 1936 po maši v Podgori, kjer je deloval kot pevovodja in organist, popil ricinusovo olje, pomešano z bencinom. Zaradi tega nasilja je dober mesec kasneje umrl v goriški bolnišnici. Znan je dogodek, kako so mu prijatelji - pevci pod oknom bolnišnice zapeli njegovo priredbo priljubljene ruske narodne pesmi *Kraguljčki*, ki ste jo pravkar slišali. Ni naključje, da je pokojni profesor Rado Bednarik, ki je že

kmalu po smrti napisal knjižico o njem, tej v strogi tajnosti tiskani publikaciji dal naslov *Čisti žrtvi svetel spomin*. Lojze Bratuž je bil po poklicu učitelj, nekaj časa je bil zaposlen v tovarni orgel Cecilia v Gorici, iz katere se ga je večkrat spominjal tudi naš mirenski rojak Anton Budin, ki je bil tudi v njej zaposlen, nadškof Sedej pa ga je imenoval za nadzornika cerkvenih pevskih zborov na Goriškem. Bratužev skladateljski opus obsega predvsem skladbe nabožne vsebine, Zorko Harej pa je njegovo ustvarjalnost v Primorskem slovenskem biografskem leksikonu takole označil: "Njegove skladbe, številne za tako kratko in razbito življenje, razodevajo Bratuža kot samoniklo in obetavno umetniško osebnost. Odlikujejo se po nemirnem iskanju novega, polnejšega in globljega izraza, po pogostem menjavanju ritma, bolj v skladu z občutljivim dojetjem tekste pesniške vsebine, po pogosti rabi mehkejših in temnejših molovih akordov, bližjih avtorjevemu osnovnemu duševnemu razpoloženju. Značilna je v tem pogledu njegova navezanost na rusko narodno pesem."

Že omenjeni goriški zgodovinar, publicist in časnikar Rado Bednarik, ki je bil tesen Bratužev prijatelj, je v knjižici *Čisti žrtvi svetel spomin* dogajanje na goriškem pokopališču, prav na tem kraju, na sam dan pogreba 19. februar-

ja 1937, takole opisal: "V petek, 19. februarja, zjutraj ob šestih so pokopališče še bolj zastražili. Mlekarice so čudno pravile v mestu, da je tam doli kot v trdnjavi. Kaj to pomeni? Nihče ni znal odgovora. In tako se je 19. februarja ob 7. uri zjutraj zbralo z Lojzetovo družino kakih petdeset oseb, večinoma gospe, ki so smele k pogrebu. Preko petdeset pa je bilo stražarjev... Pogrebcev ni bilo niti, da bi vence prenesli iz mrtvaške sobe na grob. Par gospodičen jih je moralo nositi. Ob sprevedu, ki je premeril le kakih 500 metrov dolgo pot iz mrtvašnice do groba, so stopali orožniki. Lepo goriško jutro je obsijalo ta žalostni Lojzetov pogreb brez njegovih prijateljev, brez tovarišev, brez znancev, brez sošolcev, brez učencev, brez številne množice nesrečnega ljudstva, ki bi v svojem visokem kulturnem čutu do mrtvih prav gotovo ne uganjalo političnih manifestacij, marveč bi le pomolilo za dušni pokoj rajni žrtvi in sebi za polajšavo bremena."

Zdi se, kot bi poslušali svetopisemske odlomke, tragičnost in pomenljivost dogajanja pa je med goriškim ljudstvom že kmalu dobila skoraj mitične razsežnosti. Kot kristjani se teh hudih dogodkov spominjamo v duhu odpustčanja in v upanju, da se ne bodo nikdar več ponovili.

7

ČETRTEK,
21. FEBRUARJA
2002

DSI / DISKUSIJSKI VEČER

SLOVENŠČINA, SODSTVO IN JAVNA UPRAVA

FOTO KROMA

8

Društvo slovenskih izobražencev in knjižnica Dušana Černeta sta v ponedeljek, 18. t.m., priredila zanimivo okroglo mizo o pravici do uporabe slovenščine pred sodno oblastjo in javno upravo. Povod za okroglo mizo je bila predstavitev drugega zvezka istoimenske publikacije, ki ga je lani izdalo društvo Jadro iz Ronk skoraj deset let po izidu prvega zvezka. Poleg inž. Karla Mučiča, ki je na kratko orisal delovanje društva, sta spregovorila še odvetnik dr. Renco Frandolič in častnik Ivo Jevnikar, ki sta se osredotočila zlasti na pomen pravnega postopanja pri zavzemanju za pravice Slovencev ter na s tem povezan pomen številnih razsodb, od katerih so bile mnoge naši manjšini v prid (ravno na teh razsodbah sloni duh zaščitnega zakona), nekatere pa tudi proti.

Drugi zvezek publikacije dopolnjuje prvega in je v bistvu zbirka raznih razsodb v zvezi s

pravico do rabe slovenskega jezika. Pri tem je bilo ugotovljeno, kako pravniki pri tem nadomeščajo politike, ki v teh vprašanjih zaostajajo. Ravno afera o osebnih izkaznicah je dokaz, da brez sodne poti ne gre, pri čemer pa je treba imeti pred očmi tudi dejstvo, da je sodstvo tudi zelo občutljivo na vse, kar se dogaja na političnem področju. Sicer pa je precizno napisana norma veliko boljše pomagalo od zapletenih besedil; z zaščitnim zakonom pa se tudi začena novo obdobje, v katerem bodo sodniki morali reševati stvari tudi na podlagi lani sprejetega zakonskega besedila.

Razprava se je kmalu osredotočila na vprašanje zaščitnega zakona in na politiko leve sredine, ki sta doživela ostro kritiko. Poudarjena je bila tudi potreba po nekem pravnem uradu za reševanje problemov v zvezi s pravicami Slovencev.

SLOVENSKI KULTURNI VEČER V MAČKOLJAH

SPOMIN NA PROF. JOŽETA PETERLINA

Odborniki SPD Mačkolje smo si v okviru praznovanj 50-letnice društva zamislili izpeljati slovenski kulturni večer, kot se je to dogajalo pred 50 leti, ob ustanovitvi Slovenske prosvete v Mačkoljah.

Častni gost večera je bil dr. Drago Štoka s predstavitev svoje knjige Jože Peterlin v mojem spominu. Jože Peterlin, oseba, ki si je pred pol stoletja v slovenski zamejski skupnosti začela prizadevati, da bi zopet vzcvetelo kulturno življenje po toliko letih zatiranja in načrtnega uničevanja. Velike zasluge je imel pri tem, da je leta 1952 v Mačkoljah prišlo do ustanovitve prosvetnega društva z uradnim nazivom Slovenska prosveta Mačkolje.

Gospod Drago Štoka je bil sprva Peterlinov dijak, kasneje pa njegov kulturni sodelavec. Ob branju odlomkov je obujal spomine, ki so ju spremljali v skupnem kulturno-prosvetnem življenju. Dr. Štoka je poudaril, da je bil prof. Peterlin zelo trdna, vsestranska kulturno podkovana in razvejana osebnost. Predavanj svojega profesorja slovenščine na kulturnih večerih se dobro spominja, njihovo izročilo pa je v njem zapustilo

neizbrisno sled. V tem smislu je Jože Peterlin utrjeval slovensko kulturo na štirih glavnih temeljih: veri in morali, demokratičnosti ter na tesnem narodnem prepričanju. Seveda je za povojno obdobje gradnja take miselnosti vzburla veliko duhov med raznimi zamejskimi političnimi krogi.

"Najmanj bi lahko govoril o prof. Peterlinu kar celo uro...", je dejal gospod Štoka, vendar se je opredelil le za ključne točke.

Na slovenskem večeru sta se izkazala ne le v literarni, temveč tudi v glasbeni umetnosti mlada glasbenika: Damijan Coretti na violino ob klavirski spremljavi Nataše Gombač. S prelivanjem klasičnih melodij se je večer bližal zaključku. Pred tem sta še mlada domača recitatorja, in sicer Jana in Martin Tul, prebrala nekaj pesmi Vinka Beličiča, katerega ime je dobro znano ob Peterlinovem, Čehovem idr.

Večer se je zaključil ob prihrizku in v prijetnem vzdušju, odbor pa poziva k nadaljnjim pobudam v okviru 50-letnice, ki se bodo odvijale skozi vse leto 2002.

ML

OB NEKATERIH SPORNIH POBUDAH V TRŽAŠKI OBČINI

KAKO PREPREČITI PONOVO ZASTRUPITEV OZRAČJA?

IVAN ŽERJAL

Pobuda (razstavo so zaprli v nedeljo, 17. t.m.) je nosila naslov *En križ, ena zastava* (*Una croce, una bandiera*), priredilo pa jo je t.i. Nacionalno socialno-kulturno združenje za "jadransko kontinuiteto" ("Continuità Adriatica") "Norma Cossetto". Zanimivo je, da se začena s prikazom zemljevida Istre in Trsta v prazgodovini in v obdobju rimske vladavine, pri čemer so si postavitelji privoščili res grobo zgodovinsko napako (imenujmo jo tako), ko so rimski "limes", se pravi mejo imperija, postavili ne na Donavo, kjer je vedno bila, ampak na Kraški rob. Dalje je bilo na ogled še nekaj zemljevidov ureditve širšega jadranskega področja v srednjem veku in moderni dobi, nakar se je obiskovalec kar naenkrat znašel v obdobju druge svetovne vojne s srhljivimi prizori trupel, ki so jih izvele iz kraških brezen, fotografijami žrtev, navajanjem števil prebivalcev Pulja, Reke in Zadra pred in po eksodusu ter "krivične" mirovne pogodbe, idr. Najmanj, kar lahko rečemo o tej pobudi, je, da je povlečena za lase ter zelo površno in

Prejšnji teden smo v krajevnih javnih občinah lahko sledili polemiki o sporni fotografski razstavi, posvečeni tragediji t.i. fojbe, v galeriji Tergesteo. Na straneh tržaškega italijanskega dnevnika smo lahko brali razmišljanji častnika Paola Rumiza in pisatelja Claudia Magrisa, prvo v bolj ironičnem, drugo pa v zaskrbljenem tonu, ki se zgražata nad razstavo, prišlo pa je tudi do vprašanj v tržaškem občinskem svetu. Verjetno je prav polemika pripomogla, da se je v marsikom zbudila radovednost in si je šel razstavo ogledat. Tako sem storil tudi sam.

nestrokovno pripravljena, zaslužila pa bi si tudi kako kazensko prijavo, saj je sporočilo jasno: ljudje, pazite, potomci barbarov in ubijalcev so tu med nami, obvarujmo se jih.

Zadeva pravzaprav ne bi bila niti omembe vredna, če ne bi na panojih in na reklamnih lepakih bil lepo v evidenci grb občine Trst oz. njenega odbornišva za kulturo. Gre torej za ponovno potezo tržaške občinske uprave, ki ne gre ravno v smer zglednega sožitja med občani različnih narodnosti. Začelo se je lani s postavitvijo portreta podestaja Pagninija v prostore tržaškega županstva, nadaljevalo pa z afero ob napovedanem - in potem preklicanem - obisku bivšega pripadnika enot SS, ki je moral biti gost nekega posveta (pri tem so občinski možje trdili, da

so jih prireditelji "prinesli okoli"), s polemikami okoli predsedstva Rižarne, nazadnje pa z že omenjeno sporno razstavo v galeriji Tergesteo (pri tem so prireditelji zaradi protestov le nekaj dni po odprtju razstave umaknili reprodukcijo prve strani tržaškega *Piccola* iz leta 1938, ki povečuje Mussolinijev obisk Trsta). Smo torej priče poskusom ponovnega zastrupljanja ozračja na Tržaškem? Vse kaže, da je tako. Očitno te sile ne znajo voditi nobene drugačne politike od tiste, ki so jo vedno vodili in pri tem ne smemo biti niti pretirano začuden. Taki krogi so verjetno nesposobni živeti in se uveljaviti v kakršnemkoli drugačnem, normalnejšem ozračju.

Kako se zoperstaviti tem poskusom? Skoraj osemletna levosredinska uprava Riccarda

Illyja je na tem področju storila marsikaj: pomislimo samo na Kosovelov kip v Ljudskem vrtu, na slovensko izdajo občinskega statuta, na razstave slovenskih umetnikov v prestižnih mestnih muzejih itd.. Vendar bi si upali reči tudi, da je marsikatera stvar ostala nedorečena: vprašanje rabe jezika je v marsikaterih primerih ostalo nerešeno, s strani nekaterih predstavnikov leve sredine pa je tudi prihajalo (in še prihaja) do dokaj svojevrstnih tolmačenj polpretekle zgodovine. Ocena je, da odnos do preteklosti in posledično do naše skupnosti kljub vsemu le ni slonel na popolnoma zdravih temeljih. Verjetno je res prišel čas, da se teh vprašanj zares lotimo z bolj zdravim pristopom in odnosom, brez izkrivljenih tolmačenj in "tihih sporazumov" med levico in desnico, katerim smo žal tudi bili priče. Zgodovina uči, da, ko prihaja do popuščanja neki glasni in nasilni politični sili v upanju, da se bo slednja pomirila, se to praviloma ne zgodi. Demokratične sile se namreč s tem oddaljujejo od svojega izvirnega izročila, desnica pa ostaja tam, kjer je in se celo krepi.

PREŠERNOVA PROSLAVA SKK IN MOSP

IZIDI NATEČAJA MLADIH USTVARJALCEV

FOTO KROMA

V soboto, 16. februarja, je bilo v Peterlinovi dvorani v Trstu nagajevanje mladih ustvarjalcev, ki so sodelovali na letošnjem literarnem, likovnem in fotografskem natečaju. Kot je ugodoma povedala Lučka Susič, je bila letos udeležba manjša kot prejšnja leta. Na natečaj se je predstavilo skupno osemnajst ustvarjalcev, in sicer osem na literarnem, sedem na likovnem in trije na fotografskem področju. Komisije pa so bile takole sestavljene: literarno komisijo sta sestavljali prof. Marija Cenda in prof. Alenka Štoka, likovno prof. Magda Jevnikar in Stefan Pahor, fotografsko pa Marij Maver in Marjan Jevnikar.

Tretjo nagrado so pri literar-

nem natečaju prejeli kar trije avtorji, in sicer Alex Jevnikar, Zulejka Paškulin in Matteo Dimai. Druga nagrada je pripadla Rafaeli Petronio, prva pa Martini Slavec.

Izidi likovnega natečaja pa so bili naslednji: tretja nagrada je pripadla Karin Desco za sliko *Variacije na temo*, na drugo mesto se je uvrstila Mateja Piccini z delom *Odsev*, prvo nagrado pa je odnesla Zinajda Kodrič z delom *Privid*.

Fotografski natečaj pa se je takole razpletel: tretjo nagrado je prejel Matej Gruden s slikami, ki prikazujejo sončni zaton, drugo nagrado Katia Rupel za zbirko fotografij *Utrinki*, prvo mesto pa Ljuba Sancin z delom

Čakajoč na. Vzporedno z ocenjevanjem komisij je potekalo tudi glasovanje publike, v ta namen so člani gledališkega krožka SKK in MOSP recitali pesmi in prozo različnih avtorjev, seveda pa so bila tudi likovna in fotografska dela na ogled. Kot komisiji, je bilo tudi publiki najbolj všeč literarno delo Martine Slavec, prav tako likovno Zinajde Kodrič in fotografsko Ljube Sancin. Nagrade so tudi letos prispevali sponzorji: Zadruga kraška banka za prve nagrade - 50 evrov za vsako nagrado - draguljarna Malalan za druga mesta - in sicer zapestne ure Swatch - in za tretja mesta založba Mladika s knjigami.

PRIMOŽ ŠTURMAN

OB CIRILMETODOVEM PRAZNIKU

DOŽIVET VZHODNI OBRED PRI SV. ANI

Na praznik slovanskih apostolov in sozavečnikov Evrope sv. Cirila in Metoda v četrtek, 14. februarja, je v cerkvi bratov servitov nasproti tržaškega nogometnega stadiona (cerkve se je oprijel naziv "pri Sv. Ani") potekala vzhodna bizantinska liturgija. Običajno so s to liturgijo slovesno zaključili Teden edinosti, ki poteka vsako leto v januarju (letos so jo darovali v Gorici), letos pa so z njo hoteli proslaviti tudi praznik sv. Cirila in Metoda, ki ga po vsej Evropi praznujejo 14. februarja, v Sloveniji (in posledično tudi v slovenskih krajih v zamejstvu) pa 5. julija.

Liturgijo, ki jo je okoli leta 400 po Kristusu zbral in uredil vzhodnokrščanski cerkveni učitelj sv. Janez Zlatoust, sta v starocerkvenoslovanskem jeziku darovala rimljanjski župnik dr. Angel Kosmač in zgonski župnik dr. Jože Markuža, medtem ko jo je s svojim petjem spremljal obnovljeni moški ekumenski oktet pod vodstvom prof. Bogdana Kralja. Verniki (pretežno italijanske narodnosti) so se tako seznanili z bogastvom in lepoto vzhodnokrščanskega duhovnega izročila. Ta se v marsičem v večji meri kot na zahodu navezuje na začetke krščanstva, a zahodnemu človeku ostaja žal v veliki večini primerov še danes precej zakrito in neznano.

PREŠERNOVA PROSLAVA V ROJANU

KULTURA, MOČNA OBRAMBA PRED BARBARSTVOM

MATJAŽ RUSTJA

Prešernov duh, ki v teh dneh veje po naših kulturnih domovih, se je v nedeljo, 17. februarja, napajal ob studenčnici, ki je pritekla iz skupnih moči vseh slovenskih rojanskih društev. Rojanski cerkveni pevski zbor, Koncertna pobuda Rojan, KSD Rojanski Krpan in Glasbena matica so se oddolžili sporočilu velikega pesnika z bogato proslavo *Od besede do pesmi*.

Uvod v večer petja, poezije in proze je zapel basist Štefan Bembi ob klavirski spremljavi Marka Sancina. Slavnostni govornik je bil univerzitetni profesor in kulturni delavec dr. Jože Pirjevec, ki je začel poseg s trditvijo, da časi, v katerih živimo, niso prijazni. Misel, ki si je utrnila pot ob Natovem napadu na Srbijo, da je nasilje edino sredstvo za uveljavljanje človečanskih pravic in da je svet črno-bel, je postala po 11. septembru vsakdan. Tako torej na svetovni šahovnici dobrega in zla. Na lokalni ravni pa se moramo soočiti z zmago desnice na vseh ravneh javne uprave, ki je po meri ozkega, štacunarskega obzorja ljudi, ki jo predstavljajo. Pa še levica si v tej stvarnosti ne more najti skupne strehe in dela tako le uslugi črnim silam. Da je krog popoln, pa je naša matična Slovenija v rokah menedžerjev, ki živijo iz dneva v dan. Zmago nad črnimi oblaki domačega in svetovnega reda je dr. Pirjevec iskal le v nas samih.

Naš narod je v zgodovini črpal moč iz kulture. Velika Guttembergova revolucija demokratizacije znanja je našla v Trubarju plodna tla. Kultura in

FOTO KROMA

zgodovina našega naroda sta se začeli tako močno prepletati, da se ju včasih ne da ločiti. Tudi Prešeren se ni mogel izneveriti tej poti in tako poleg srčne poezije gradil eminentno politično dejavnost slovenskega naroda. Po njegovih sledih je šla vrsta intelektualcev in borcev za svobodo, da je Prešernova poezija (in kultura nasploh) tudi v najbolj črnih časih dajala poguma, vztrajnosti in tolažbe. Bila je močna (in edina?) obramba pred barbarstvom. Nismo klonili in verjeli smo v pravično in svobodno življenje. To poslanstvo pa mora kultura izpolnjevati tudi danes. Prešernove proslave so hrabrilne, je zaključil razmišljanje dr. Pirjevec, in dokler nas bodo spremljale, bomo še zazrti v svetlejšo in pokončno prihodnost.

Recital, ki so ga oblikovali Veronika in Matija Porro, Sara Bembi in Giorgia Piščanc ob spremljavi flavtistke Erike Buzečan in pianistke Silvie Franceschini, je povezal pesnike (F. Prešerna, O. Župančiča, S. Kosovela, J. Paljka, M. Kravosa, T. Pavčka, I. Žerjal, M. Košute, L. Šorli, B. Pertot) s tostran in onstran meje v zanimiv splet doživljanja kulture in umetnosti.

Predsednik KSD Rojanski Krpan Peter Verč je nato razglasil izid drugega literarnega natečaja Rade Pregarc, ki je letos nosil naslov 2001 - *Odiseja v zamejskem vesolju*. Komisija, ki so jo sestavljali časnikar Saša Rudolf, literarna kritičarka Loredana Umek, glasbenik Marko Sancin, predstavnik Rojanskega Krpana in predstavnica Primorskega psa, je z minimal-

nimi razlikami v ocenah dodelila prvo nagrado Henriku Grudnu za sestavek *Snidenje*, drugo mesto je zasedla Veronika Sossa, tretje pa Karin Sancin.

Harmonikar Glasbene matice Igor Zobin je z ekspresivnim igranjem počastil lepoto kulture in opomnil, da je naselitev Glasbene matice v bivšo slovensko šolo bogata pridobitev za Rojan. Nadvse uspelo Prešernovo proslavo je zaključil nastop Rojanskega cerkvenega pevskega zbora pod vodstvom prof. Humberta Mamola in ob klavirski spremljavi Marka Sancina. Spored je povezovala Metka Kuret. Izkupček bogatega srečolova, ki zvesto spremlja pobude v Marijinem domu, je bil tudi tokrat namenjen slovenskim misijonarjem.

OBVESTILA

POSTNI GOVORI v cerkvi sv. Jakoba. Na drugo postno nedeljo, 24. februarja, bo ob 16. uri p. Mirko Veršič govoril na temo: Razsvetljenje prihaja od zgoraj.

OSNOVNA ŠOLA J. Jurčič iz Devina, OPZ Ladjica, ŽPZ Devin in Fantje izpod Grmade vabijo na prireditev ob dnevu slovenske kulture, ki bo v večnamenski dvorani v šoli v nedeljo, 24. t.m., ob 17. uri.

DRUŠTVO SLOVENSKIH izobražencev vabi na okroglo mizo o postopku za beatifikacijo msgr. Jakoba Ukmarija. Večer bo v Peterlinovi dvorani, ul. Donizetti 3, v ponedeljek, 25. februarja, z začetkom ob 20.30.

VČETRTEK, 28. februarja, bo v sklopu predavanj *Sveto pismo mit ali resnica* predaval doc. dr. Matjaž Maksimilijan z Univerze v Ljubljani v župnijski dvorani na Proseku. Naslov predavanja: "Verodostojnost evangelijev". Pričetek ob 20. uri. Toplo vabljeni!

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca sporoča, da je v uradu v ul. Donizetti 3 v Trstu v četrtem nadstropju vsak prvi in tretji ponedeljek v mesecu od 15. do 17. ure na razpolago odbornik, ki bo dajal pojasnila

vsem, ki bi bili pripravljeni pomagati pri njenem delu, kot tudi tistim, ki bi potrebovali pomoči. Za marec so datumi: 4. in 18. marec.

DAROVİ

NAMESTO CVETJA na grob pokojne Vilme Krt-Bizjak daruje Anton Korsič 50.000 lir za postavitev spomenika Ubaldu Vrabcu na rojstni hiši v Trstu.

ZA CERKEV v Gropadi: ob prvi obletnici smrti pok. Vladimirja Milkoviča darujeta žena Tončka in hči Anita z družino 25 evrov.

VSPOMIN na brata msgr. Marijana in na sestro Doro daruje Luciano Živic 25.000 lir za obnovo starega župnišča v Sočergi.

V SPOMIN na Lauro Abram daruje družina Jevnikar za Slovensko Vincencijevo konferenco 250 evrov.

OB PREŠERNOVI proslavi v Marijinem domu v Rojanu je cerkveni pevski zbor pri srečolovu nabral 155 evrov za misijonarko Marijo Sreš, ki deluje že 30 let v Indiji. Posebna zahvala gre tudi Zadrugi kraški banki in podjetju Cremcaffe za dobrohotno pomoč.

IN MEMORIAM

FELICE KRMEC

Mavhinska cerkev je bila tudi prejšnjo soboto pretesna, da bi sprejela vse znanke in prijatelje, ki so se hoteli posloviti od prerano preminulega Feliceja Krmeca. Pokojnik, doma iz Doline, se je priženil na Kras in si v Cerovljah zgradil lepo hišo s krasnim razgledom na cel tržaški zaliv. Skupno z ženo Albino, domačinko, sta se kmalu vključila v vaško stvarnost in pokojnika so domačini smatrali kar za svojega. Zaposlen je bil v Hotelu Enalc v nabrežini-

skem bregu in od upokojitve dalje se je še bolj posvetil urejanju svoje domačije. Kmalu pa ga je zadela neozdravljiva bolezen, ki ga je v kratkem strla. Odšel je še en član naše skupnosti, človek, ki sta ga odlikovali dobroti in pripravljenost, da ti je vedno priskočil na pomoč. Človek, kot je med homilijo rekel župnik dr. Caha, ki je bil dober mož, skrben oče, odličen ded in samemu župniku kot brat.

Naj mu bo lahka domača zemlja, neutolažljivi ženi Albini, sinu Franku z družino ter bratu Stojanu izkreno sožalje. NK

ŠKEDENJ / SKUPNA PREŠERNOVA PROSLAVA

IZ NAPETOSTI JE TREBA ČRPATI MOČ IN SPODBUDE

Slovenci, ki živijo na področju Škedenj, Sv. Ane in Kolonkovca, že vrsto let prirejajo skupno proslavo praznika slovenske kulture. Na področju skupnega sodelovanja so torej že zdavnaj prehiteli osrednje organizacije, tako da je skupna proslava postala že ustaljena tradicija. Tako je bilo tudi letos: Prosvetno društvo Kolonkovec, Slovensko kulturno društvo Ivan Grbec in Dom Jakob Ukmari so v nedeljo, 17. t.m., v Škedenju priredili bogato kulturno prireditev v čast Prešernu. Dvorana Doma Jakoba Ukmarija je bila za to priložnost zares pretesna za vse udeležence, ki so se množično odzvali vabilu svojih društev.

Kulturni spored, ki ga je povezovala Jadranka Cergol, je odseval ustvarjalnost tukajšnjega slovenskega človeka na vseh ravneh: tako smo poleg uvodnega nastopa škedenjskih malčkov prisostvovali glasbeni točki violinistov Iztoka Cergola in Paola Viginija, predstaviti Tržaške knjige prof. Marije Pirjevec (odlomke so brali Tamara Zajec,

FOTO KROMA

Ivo Mozetič in Luisa Viginij), nastopu basista Alda Žerjale ob klavirski spremljavi Gregorja Bizjaka in petju Ženskega pevskega zbora Ivan Grbec pod vodstvom Mirjane Gvozdenac. Slavnostni govornik, predsednik Sveta slovenskih organizacij Sergij Pahor, je v svojem nastopu poudaril prav pomen skupnega sodelovanja. Če smo skupaj, je med drugim dejal,

smo močni in lahko oblikujemo in uresničimo ideje, poleg tega pa lažje kljubujemo izigravanjem oblasti. Pahor seveda ni mogel mimo sedanjega trenutka, ki ga preživlja naša skupnost: slednja je podvržena sistematičnemu napadu desnice, ki ne more preboleti dejstva, da sta se večina in manjšina začeli zbliževati in da se je torej začel prepotreben proces

sožitja. Pri tem se ne smemo prepustiti malodušju. Med nami je namreč zavela nova volja po sodelovanju, od napetosti, ki zaznamujejo sedanjí trenutek, pa je nasprotno treba črpati moč in spodbude. Predsednik SSO pa se je tudi zaskrbljeno vprašal, kako je z našo identiteto, saj po njegovih besedah ni prava pot ta, ki so jo izbrali nekateri, ki zatrjujejo, da jim dvojezičnost ni potrebna. To je sicer lahko znamenje velike samozvesti, ni pa pot, po kateri hoditi. Slovenci smo na Tržaškem avtohtoni in pravice, ki nam pritečejo - kot npr. prav dvojezičnost - nikakor ni mogoče imeti za privilegije. Tu gre za dostojanstvo, a tudi za neposredno korist. Zato je treba stalno utrjevati identiteto, kar se ne zgodi od danes do jutri, pač pa predstavlja proces. V svoje pravice moramo biti tudi sami prepričani, naši slovenski identiteti pa je treba dati nov smisel. Pri tem so potrebne skupne politične, kulturne in gospodarske akcije.

NL

ESPERANTISTI

MEDNARODNO PRIJATELJSTVO

V nedeljo, 17. t.m., je Tržaško združenje esperantistov v dvorani Nemškega dobredelnega društva priredilo kulturno pobudo ob praznovanju Tedna mednarodnega prijateljstva, ki ga že 34 let praznujejo esperantisti po celem svetu. Tržaške nedeljske kulturne prireditve so se udeležili esperantisti iz Romu-

nije, Francije, Hrvaške in Italije, medtem ko je goste iz Slovenije zadržalo slabo vreme. Na sporedu so bile glasbene in recitatorske točke v esperantu in narodnih jezikih ter pozdravi gostov. Uspelo in dobro obiskano prijateljsko kulturno srečanje pa je sklenil nastop Ženskega pevskega zbora Ivan Grbec iz Škedenja, ki je pod vodstvom Mirjane Gvozdenac zapel niz pesmi v slovenščini in v esperantu.

26. 2. 2001 - 26. 2. 2002

LAURA ABRAM

*Z ljubeznijo se te spominjajo
VSI TVOJI DRAGI.*

Na pobudo Slovenske Vincencijeve konference in Društva slovenskih izobražencev bo **1. marca ob 16. uri** pri šolskih sestrah pri Sv. Ivanu, ul. Delle Docce 34, sv. maša, ki jo bo daroval g. Špeh.

Na obletnico smrti, **26. februarja, bo ob 18. uri** župnik Presvetega Srca Jezusovega daroval zadušno mašo v kapeli v ul. Marconi 32.

PROGRAMSKA KONFERENCA

PRIPRAVLJENI
NA DEŽELNE VOLITVE

V soboto je potekala programska konferenca koalicije Marjetica z naslovom *Predlogi za F-jk*. Od 10. ure dalje so si udeleženci, ki se jih je nabralo za polno dvorano, prisluhnili šestim poročilom koordinatorjev delovnih skupin, ki so v zadnjih mesecih pripravljali povzetek stališč koalicije.

Velja uresničiti; za to obstaja pravna podlaga ter so na razpolago tudi finančna sredstva. Žal pa je bila v tem smislu večina, ki vlada na deželi, popolnoma nesposobna izdelati primerno strategijo glede manjšinskega vprašanja. Tudi na krajevni ravni, in sicer v Gorici in v Trstu, stvarnost ni najbolj rožnata. Problem

FOTO BUMBACA

V skupinah so bili člani vseh strank, ki sooblikujejo koalicijo Marjetice, med temi so bili zastopani tudi člani SSK. Ob sooblikovanju programskih točk skupin je bila SSK zadolžena za skupino, ki se je ukvarjala s tematično narodnih manjšin. Marjetica se namreč zaveda, da mimo manjšinskega vprašanja se v naši deželi kar tako ne more, zato je bila že sama ustanovitev omenjene komisije pomemben korak. Za delo skupine je odgovarjal deželni tajnik SSK Damijan Terpin, ki je na sobotnem srečanju podal poročilo opravljenega dela, ki je zaobjeto v 24 točkah.

Omenjene sinteze večmesečnega dela, med katerimi torej tudi tiste o narodnih manjšinah, bodo podlaga za snovanje političnega programa Marjetice za deželne volitve, do katerih bo prišlo prihodnje leto. Poročilo o manjšinah poudarja, da razpolaga dežela z avtonomnim statutom ravno zaradi prisotnosti manjšin na njenem teritoriju, kar velja ovrednotiti v premagovanju še prisotnih pedsodkov. Zaščita manjšin je pravomočno prisotna v evropskem duhu, zakonih ter državah. Sama italijanska država je v zadnjih letih poskrbela v tem smislu za nove zakonske norme, ki izpolnjujejo mednarodne obveze, zaenkrat pa ostajajo slednje na papirju in jih

SSK PRED VOLITVAMI

V četrtek, 14. t.m., se je v Štandrežu sestalo tajništvo SSK. Prisotni so bili tudi nekateri somišljeniki stranke. Tajnik Špacapan je poročal o pogajanjih v Oljki in Marjetici glede nastopa na občinskih volitvah, tajnik mestne sekcije Karko Brešan pa o udeleževanju naših predstavnikov v kroških Marjetice in o pogajanjih na mestni ravni. Špacapan je tudi nakazal napore stranke za večjo angažiranost Slovencev v okviru Oljke in stikov, ki so v teku s predstavniki slovenske levice za čim enotnejše nastopanje, če že ne z enotno stranko, vsaj z enotnim programom, ki bodo kakorkoli prisotni v volilni kampanji. Prisotni so se strinjali, da morajo Slovenci na volitve čim bolj složno, s samostojno listo ali enotno listo cele Oljke, če bi do te prišlo. Strinjali so se tudi z namenom tajništva, da sestavi tako listo, ki bo predstavljala vse komponente naše manjšine. Tajnik

je poročal o anketi med volivci SSK, ki je v teku, glede na umestnost samostojnega nastopa ali v okviru Marjetice. Vprašalniki so na razpolago na *Novem glasu* in v *Skupnosti*. Odgovore zbiraajo člani tajništva, odgovorna je Doriana Devetak. Razprava je tekla o predlogu ljudskega posveto vanja o bodočnosti tovrstnega postajališča in obmejnih objektih, ki ga bo štandreška skupnost predlagala občini in za katerega bo treba zbrati 100 podpisov in pet predlagateljev. Na seji so pregledali osnutek treh vprašanj, ki bi bili predstavljeni v oceno prebivalstvu celotne občine. O predlogu se mora zdaj izreči štandreška skupnost, SSK pa ga bo podprla na vseh ravneh. Stranka namerava v prihodnjih tednih posvetiti večjo znanje problemu uporabe slovensčine v javnih telesih, vključno z akcijo zahteve po dvojezičnih izkaznicah v občinah s slovenskimi upravami.

KULTURNO DRUŠTVO SABOTIN V ŠTMAVRU

LEPO POČAŠČEN FARNI ZAVETNIK

IVA KORŠIČ

Sv. Valentin prvi spomladin, se glasi stari slovenski pregovor, a letos se je tej ljudski vremenski modrosti omenjeni svetnik popolnoma izneveril, saj je s seboj prinesel namesto božajočega vonja po prvih pomladnih cvetkah mráz, burjo in dež. Pri tem je seveda hudo ponagajal delavnim Štmavrcem, ki svojega zavetnika že zelo dolgo vrsto let proslavljajo z večdnim praznikom, ki je, vremenskim razmeram navkljub, tudi letos ob domačih štrukljih in sladki kapljici potekal tri dni, od 15. do 17. t. m., v organizaciji KD Sabotin in sodelovanju župnije sv. Maura in Silvestra ter ZSKP. V petek zvečer je do zadnjega kotička napolnjena štavrška dvorana toplo spremljala odprtje razstave *Ljubezen do narave* umetnika samorastnika, rojenega v Mošu, Gorgia Burnicha. Po glasbenem uvodu, ki ga je izoblikoval Mpz Štmaver pod vodstvom Nadje Kovic, je rezbarja in slikarja v slovenščini in italijanščini predstavil dr. Danilo Čotar, velik ljubitelj prirode in dober poznavalec njenih pojočih prebivalcev, ptic. Z nadrobno opisom umetnikove življenjske poti in njegovih prvih stikov z rezbarjenjem je prisotnim razkril, kako se je Burnich, sin strastnega ptičarja, "oddolžil" za očetove grehe z ljubečim opazovanjem ptic in sprva malce o-

FOTO D. ČOTAR

kornim, potem pa vedno bolj natančnim, spretnim realističnim izdelovanjem krilatih ljubljencev iz različnih vrst lesa. Najbolj "živi" so njegovi v naravni velikosti iztesani drobni ptički, ki jih umetnik prekrije z mehkim prelivom oljnatih barv, da zaživijo pred začudenimi gledalčevimi očmi. Enkratne so tudi njegove sove, čuki, divje race v letu, raznovrstne ribe, pa tudi umetelno izdelane šahovnice in jaslice, ki jih je razstavil v prostorih društva Sabotin. Razstava, na katero vabi ptiček kozomolž-ležetrudnik na zgibanki, bo odprta do 24. t. m. od 18. do 20. ure. Vredno je povzpeti se do nekdanje štavrške šole in si jo ogledati, saj obiskovalca prijazno nagovarja, naj s srcem opazuje nikdar povsem odkrite čudežne lepote narave.

SREČANJE Z RONŠKIM ŽUPANOM

PROBLEM ŠOLE V LAŠKEM

V občinski sejni dvorani v Ronkah je v ponedeljek, 11. t.m., potekalo srečanje med najvišjimi predstavniki ronške občine in pokrajinsko konzultno za slovensko manjšino, ki deluje pri goriški pokrajini. Župan Livio Furlan se je udeležil seje v spremstvu odbornika za kulturo Angela Caldarera, ki je obenem pristojen tudi za tematike, ki se tičejo slovenske narodne skupnosti (problem slovenske šole, slovenske občinske konzulte ter slovenskega oddelka občinske knjižnice) in odbornika za šolstvo Luigia Bona.

Ronški župan je poročal o srečanju, ki ga je imel z župani iz Laškega glede problema gradnje nove stavbe za vrtec in osnovno šolo. Otroci prihajajo iz vseh občin omenjenega območja, zato je to tema, ki se neposredno tiče ne le Ronk. Šolska populacija je v zadnjih letih zelo narasla, kar je seveda razveseljivo, po drugi strani pa povzroča nemalo prostorskih in praktičnih problemov, ki jih danes rešujejo, kot pač morejo. Kratkoročno, in sicer že za prihodnje

šolsko leto, pa ne vedo, kako bodo rešili problem z učilnicami. V ta namen so omenjeni župani že zaprosili goriško pokrajino za podporo pri dolgoročnem načrtu gradnje slovenskega pola, za katerega je ronška občina že določila območje, ki bi odgovarjalo potrebam vseh občin in ima že splošen načrt.

Glede tega vprašanja je župan Furlan vprašal pomoč tudi pri slovenski javnosti, da bi pozitivno vplivala na odločitve pokrajine glede finančnega prispevka, ki ga ustanova dobi vsako leto s strani dežele za šolske potrebe. Za omenjeno problematiko se zavzemajo občine Štarančan, Ronke in Tržič, ki bodo iskale še dodatno pomoč pri deželni vladi. Pokrajinska konzultna bo v tem mandatu pozornost sledila nujni problematiki, ker se populacija otrok stalno viša in bo že prihodnje šolsko leto kritično. V zvezi s tem so se srečanja udeležili tudi ravnateljica in predstavniki šolskega osebja in staršev, ki so nanizali še druge pereče probleme.

PROSLAVA MIRKA FILEJA
V PODGORI

V nedeljo, 10. marca, bo v župnijski cerkvi v Podgori prireditve ob dnevu slovenske kulture posvečena Mirku Fileju. Duhovnika, glasbenika in kulturno-političnega delavca se bodo v organizaciji PD Podgora spomnili ob 40-letnici smrti. Domače društvo pripravlja pešter spored, osredotočen okoli otvoritve slike profesorja Fileja, ki ga bo za to priliko izdelala domača likovnica Albina Pintar. O Fileju bodo spregovorili g. Jožko Kragelj, prof. Martin Kranner in dr. Mirko Špacapan; podgorski mešani, moški in otroški zbor pa bodo izvajali skladbe iz njegove bogate cerkvene zakladnice, zlasti take, ki jih redko slišimo na naših odrih in korih. Značilne zanj so skladbe za solistične vložke, ob spremljavi zbor ali orgel, za liturgično rabo, a vendar koncertno zasnovane. Sodelovali bodo tudi otroci osnovne šole iz Medane, kjer se je Filej rodil, in MePZ Sedej iz Števerjana. Med razvejanimi dejavnostmi prof. Fileja je bila tudi ustanovitev tamburaškega ansambla, zato bodo na sporedu skladbe za mandolin in kitaro, ki jih bo izvajal tamburaški trio. Ze sedaj vabimo goriško občinstvo, da s svojo udeležbo počasti lik tega neustrašnega in prežgodaj preminulega narodnega delavca, ki je v Gorici pustil neminljivo sled, saj je bil med ustanovitelji ZSKP, SZ Olympia in odbora za gradnjo Katoliškega doma, istočasno pa začetnik in dirigent MePZ Lojze Bratuž. Mnogo goriških glasbenikov je pri njem pridobilo prve osnove teorije in harmonije, vsa starejša generacija še živih cerkvenih pevcev pa ga je poznala kot tenkočutnega in strogega zborovodjo. **WB**

DRUŠTVO TRŽIČ

SREČANJE
Z ŽUPANOM

V sredo, 13. t.m., je tržiški župan Gianfranco Pizzolitto sprejel delegacijo Slovencev iz Tržiča, ki so ga v imenu društva Tržič prosili za srečanje. V sproščenem vzdušju so se prisotni dotaknili pomembnejših tem, ki zadevajo slovensko stvarnost, predvsem v občini, pa tudi izven nje, saj je bil govor tudi o bodoči slovenski šoli v Romljanu. Župan Pizzolitto podpira zamisel in načrt ronške občinske uprave glede nove zazidave slednje in, kot se je zavezal z županom iz Ronk in Štarančana, bo tudi tržiška občina sodelovala pri udeležanju tega projekta s konkretnimi sredstvi (s tem da bo vsa sredstva za javna dela, ki jih bo dobila občina za prihodnje leto, dala v ronško slovensko šolo). Za izkazano dobro voljo so se županu zahvalili. Opozorili pa so ga obenem tudi na nekatere nujne posege, ki naj bi jih občinska uprava opravila za slovensko stvarnost - več pozornosti v kulturnem programu občine, v občinskem statutu, v prispevkih za društvo ipd. Županu so tudi predlagali, da bi bilo potrebno, ko bi za zadeve manjšine, predvsem iz praktičnih razlogov, prevzela odgovornost ena sama oseba. Župan se je s predlogom strinjal. Ob tem poročilo velja napovedati, da bo v sredo, 27. t.m., ob 20.30 v občinskem gledališču v Tržiču Prešernova proslava, ki jo prireja društvo Tržič v sodelovanju z domačo občino in pod pokroviteljstvom pokrajine. Nastopila bosta zbor Hrast in Jezero iz Doberdoba z zaključno skupno *Zdravljico*. Slavnostni govornik bo Janez Povše, ki bo svoj govor navezal na Doberdob, saj letošnjo Prešernovo proslavo namenja prav Doberdobu. Na srečanju bo nastopila tudi skupina Stu ledi z belokranjskim plesom s Tamburaškim ansamblom. Nikla Panizon bo recitala odlomek iz *Sonetnega venca* in iz romana Doberdob. Diapozitive doberdobskega Krasa Karla Ferletiča bo pokazal Niko Klanjšček. Proslava bo potekala v slovenskem in italijanskem jeziku.

ČEDERMAC OSVOJIL
GORIŠKO OBČINSTVO

Po januarski premieri, dveh ponovitvah v domači dvorani in gostovanju v PDG, je dramski odsek PD Štandrež odigral *Kaplana Martina Čedermaca* v KC Bratuž v nedeljo, 17. t.m. Polna velika dvorana je bila prepričljiv dokaz, da gledalci radi sprejmejo povabila na dobre predstave, posebno tiste s takimi vsebinami, ki s svojo sporočilnostjo trezno dregnejo v gledalčevo zavest in sežejo globoko v dno duše. Plaz aplavzov gledalcev, ki se je vsul na izvajalce, je potrdil dejstvo, da so igralci v pravem trenutku zasukali svojo žanrsko usmerjenost in izbrali to Bevkovo, pravzaprav pre malo igrano delo, katerega vsebina je prav v tem času še kako aktualna. S prepričljivo uprizoritvijo bo štandreška dramska skupina gostovala tudi v Vrhu v Celju, in sicer na cvetno nedeljo, 24. marca, in tako povrnila obisk tamkajšnjim ljubiteljskim igralcem, ki so gostovali lanskega novembra v Štandrežu in letos v Gorici. **IK**

GORIŠKA

V ČETRTEK V ŠPETRSKI DVORANI

V ŠPETRU SKUPŠČINA IZVOLJENIH

PROSVETNO ŽIVLJENJE NA GORIŠKEM

MOJE GLEDALIŠKO UDEJSTVOVANJE

MAKS KOMAC

V jeseni 1947 sem nastopil službo tajnika na slovenskem učiteljski. Sodeloval sem tudi kot režiser in večkrat tudi kot igralec pri prireditvah dijakov višjih srednjih šol. 9. julija 1950 smo nastopili v Štandreu z Vodopivčevim spevoigro Kovačev študent, ki sem jo režiral in nastopil v vlogi kovača skupaj z dijaki. Takrat je igral z menoj sedaj že pokojni Franci Bratuž v vlogi poštarja. Na programu so bile tudi pevske točke pod vodstvom Emila Komela, takrat-

Med drugim je bilo na sporedu: O. Župančič - Duma - melodrama, K. Meško Mati - prizor, S. Šali Pastirica - živa slika in K. H. Macha - Maj - uvod - vse v moji režiji. 24. junija 1951 je bila zaključna šolska prireditev dijakov srednjih šol. Na programu so bile razne točke, npr. K.H. Macha Maj - uvod in spevoigra V. Vodopivca Srce in denar na besedilo profesorja Terčelja. 24. maja 1953 sem pripravil za oder Vera in nevera - spisal A. Leskovec; igrali so dijaki gimnazije, liceja in učiteljske. Nato je sledil 27. maja 1954

Kunčič: Ali je kaj trden most?

nega profesorja petja na našem učiteljski. Spominjam se, da je takrat prišlo do zagate, ko je spremljevalec pri klavirju obrnil napačno stran in poštar ni mogel pričeti s petjem. Znašel sem se in mu rekel, naj počaka, da mu prinesem še kozarec vina, ker vidim, da je žejen in da ne more do sape. Odšel sem za oder in pokazal spremljevalcu, kje naj začne igrati. Vrnil sem se na oder s kozarcem vina in delo je šlo nemoteno naprej. Krožek slovenskih dijakov v Gorici je 10. junija 1951 priredil proslavo Slovenski materi.

Puškin - Skopi vitez - zrežiral in igral vlogo barona. Jezični doktor je prišel na vrsto 19. maja 1955, igrali so dijaki liceja in učiteljske; s to veseligo smo nastopili tudi v Celovcu v splošnem zadovoljstvu. 30. maja in 2. junija 1957 je bila zaključna prireditev goriških srednjih šol, za katero je učiteljske nastudiralo Goldonijeva komedija Stric ihta v moji režiji. Pobudnik za vse te šolske prireditve je bil ravnatelj profesor J. Nemec. Po njegovi smrti so šolske prireditve počasi usahle.

SEJA SLOVENSKEGA SVETOVNEGA KONGRESA

SOLIDARNOST SSK-JA S ČEDERMACEMA

Na sedežu v Gorici se je sestel odbor Konference za Italijo Svetovnega slovenskega kongresa, ki ga je sklical in vodil predsednik Marjan Terpin. Prvi del seje je bil posvečen dogodkom, ki pretresajo našo skupnost v Italiji v zadnjem času. O tem je spregovoril zlasti podpredsednik dr. Raško Dolhar, ki se je posebej zaustavil ob hudem omejevanju pravic slovenske manjšine, ko ukinjajo izdaje dvojezičnih izkaznic na Tržaškem; ob nezaslišani obnašanju svetovalcev v deželni svet, ki kljub obljubam in v brk vsakemu političnemu poštenju z izigravanjem onemogočajo izvolitev slovenskega zastopnika v deželni svet Furlanije-Juljske krajine. Ko v isti sapi tako vlada v Rimu kot na deželi povsem ignorirata določbe in pravila zapisana v zaščitnem zakonu, ki, kot vemo, je že sam po sebi zelo reven in ohlapen.

Vse to, in nakazujejo se še hujši scenariji, se dogaja prav ob letu odobritve zaščitnega zakona.

Drugi podpredsednik Dino Del Medico je poročal o hudih napadih, ki letijo na Slovence v

Benečiji, zato SSK, Konferenca za Italijo, izraža popolno solidarnost in vso moralno podporo beneškima duhovnikom Marinu Qualizzi in Božu Zuanelli, ki doživljata sramoten sodni pregon zaradi dokumentirane opisa zgodovinskih dogodkov v knjigi Mračna leta Benečije. Pogumna duhovnika sta dokumentirala preganjanje, ki so mu bili slovenski ljudje v Benečiji podvrženi še več let po koncu druge svetovne vojne v demokratični Italiji. Dovolj obsojne vredno dejstvo, da se morata slovenska duhovnika danes zagovarjati zaradi izpričevanja zgodovinske resnice. Toda littera scripta manent. Narod ima po njuni zaslugi dokumentirano žalostno stran svoje zgodovine v Benečiji. Za zaslužno delo in pogum jima moramo biti vsi hvaležni.

O vsem tem bo Konferenca za Italijo takoj informirala tako predsednika SSK dr. Borisa Pleškoviča v Washingtonu, kot vse zastopnike Konferenc po svetu, in sicer v ZDA, Kanadi, Avstraliji, Nemčiji, Franciji, Veliki Britaniji in Avstriji.

FURLANI OB SLOVENCIH ZA NAŠ PRAZNIK

V četrtek, 14. t.m., leto dni po odobritvi zaščitnega zakona za Slovence v Italiji, so se v Špetru zbrali nekateri od slovenskih in furlanskih osebnosti, ki so si prizadevali za odobritev zgodovinskega besedila, ki je bilo epohalno predvsem za Slovence, ki živijo v videmski pokrajini. Zakon, ki ga je odobril parlament na Valentinovo, je namreč prvi, ki enači omenjeno slovensko skupnost s tisto, ki živi na Tržaškem in Goriškem.

V tej luči so organizatorji, in sicer krovni organizaciji v sodelovanju z domačo špetrsko upravo, priredili letošnji Dan slovenske kulture. Na njem sta kraljevali slovenska pesem in glasbena ustvarjalnost, letos pa ni manjkalo nekoliko bolj politične poante, saj so se družbene momente udeležili tudi ugledni furlanski predstavniki, in sicer msgr. Duilio Corgnani, predsednik videmske pokrajine Marzio Strassoldo in bivši poslanec Arnaldo Baracetti. Omenjene osebnosti so sodelovale na okrogli mizi z naslovom Leto dni zaščitnega zakona Za rast evropske regije, ki jo je vodil predsednik SSO za videmsko pokrajino Giorgio Banchig.

V špetrski občinski dvorani se je zbralo veliko število ljudi. Prisotni so lahko prisluhnili petju domačega zbora Pod lipo, govoroma špetrske županje Brune Durbolo in predsednice SKGZ za videmsko pokrajino Jole Namor ter zlahtnemu glasbenemu utrinku, za katerega

sta poskrbela duo Sedmak-Tretjak in kvartet Pezze'.

Ob praznovanju slovenske kulture in obletnice odobritve zakona pa velja poudariti še drugo pomembno rdečo nit, ki se je vila na večer, in sicer prijateljstvo in tesno sodelovanje med furlansko in slovensko skupnostjo in organizacijami na tem predelu našega zamejstva. Okrogla miza ter sodelovanje furlanskih uglednih imen sta zvenela kot nekakšna zahvala za vsa prizadevanja, ki jih je furlanska družba vložila v odobritev dveh zaščitnih norm, in sicer zakona 482/99, ki je pomemben ravno za furlansko narodno skupnost, ter zakona 38/01. Velja namreč spomniti, da je lani spomladi, ko se našemu zakonu niso pisali ravno rožnati časi, skupina furlanskih izobražencev in predstavnikov kulturnega, družbenega in cerkvenega sveta pisala predsedniku senata Mancinu in ga opozorila na pomembnost besedila ter ga prosila za njegovo prizadevanje v smeri odobritve zaščitnega zakona.

Špetrsko srečanje je ponovno pokazalo, da so furlanski predstavniki idealni sogovorniki naše skupnosti, ko gre za iskanje in izvajanje zaščitnih norm, ki branijo manjšinske skupnosti. Razveseljivo je predvsem dejstvo, da je tako sodelovanje možno, tudi če omenjeni sogovorniki delujejo v različnih političnih grupacijah.

EJ

POLITIČNI DELAVCI ZA KONKRETNO IZVAJANJE

Mladega in nadvse delavnega Davida Klodiča ne bomo posebej predstavljali našim bralcem, saj je njegovo vsestranko delovanje na kulturnem, glasbenem, družbenem in političnem področju povsem znano vsem tistim, ki sledijo življenju Slovencev iz Nadiških dolin s pomočjo našega časopisa.

David Klodič je junija lani izvolil tudi v paritetni odbor. Zanj je namreč glasovala skupščina izvoljenih predstavnikov naše manjšine, ki se je ob njem izrekla še za Andreja Berdona in Maria Lavrenčiča. Ob tisti priložnosti smo že napisali, da je bilo najbolj razveseljivo dejstvo srečanja ravno velika prisotnost svetovalcev občin iz videmske pokrajine. V Trst se sicer niso podali ravno vsi, izvoljene predstavnike slovenske manjšine pa se je izreklo 77 beneških, rezijanskih, terskih in kanalskih Slovencev.

Kot članu paritetnega odbora je Klodič prejšnjo soboto skli-

cal zbor izvoljenih predstavnikov naše narodnostne skupnosti iz videmske pokrajine. Na srečanju je bil govor o dveh točkah, in sicer o zavlačevanju pri izvajanju našega zakona in neimenovanju ostalih članov paritetnega odbora ter o predlogu ustanovitve stalnega organa, ki bi združeval vse izvoljene predstavnike naše narodnostne skupnosti. Velja namreč spomniti, da zakon nalaga ravno krajevnim upravam velike pristojnosti glede uresničevanja členov, zato je nadvse pomembno delo, ki ga opravljajo in ga bodo v tem smislu opravljali izvoljeni predstavniki.

V Špetru se je podalo približno 30 upraviteljev in izvoljenih iz videmske pokrajine. Sporočilo, ki je prišlo iz omenjenega srečanja, je povsem jasno in glasno. Lahko ocenimo že za nesramno vedenje deželne in rimske vlade, ki onemogočata izvajanje zakona, na katerega je slovenska narodna skupnost čakala celo povojno obdobje. Po enem letu je besedilo ostalo le na papirju, kljub obljubam iz Trsta in Rima se imenovanje članov paritetnega odbora, od katerega je odvisno izvajanje zakona, se ni izvedlo, zato je skrajni čas, da se zadeva premakne z mrtve točke. Glede tega vprašanja je Klodič tudi prebral pismo, ki ga bodo v zvezi s tem slovenski upravitelji naslovili na premiera Berlusconija in deželnega predsednika Tonda.

EJ

GLOSA JURIJ PALJK

O POSTU

Kaj se danes lahko še pove o postu, v katerega smo s pustom vstopili pred kratkim? Pravzaprav bi se morali vprašati, kakšen smisel ima danes še post, če ga sploh ima, in tudi to seveda, kako predstaviti pomen posta predvsem mladim ljudem, ki so bili rojeni in danes živijo v (pre)velikem izobilju in si seveda zato ne postavljajo vprašanj o tem, kako bi živeli, če izobilja in današnjega blagostanja ne bi bilo.

Krščanski post je seveda danes čisto nekaj drugega, kar je bil nekoč, kot je seveda današnja družba drugačna od tiste, ki je bila nekoč. Tudi in predvsem sami smo se spremenili in niti ni rečeno, da smo se spremenili na bolje. Ena od velikih zmot vsakega sodobnika, in torej tudi današnjega človeka, nas samih torej, je v tem, da misli, kako je današnji čas najboljši, kako je današnja družba najbolj razvita in še vrsto podobnih stvari. Kot da bi se vse vrtele okrog nas, kot da bi pred nami in za nami ne bilo nikogar! Tako smo sami bili deležni vzgoje o "temačnem srednjem veku", kjer da je bilo vse temno in nazadnjaško, kruto in še kaj so nam povedali predvsem tisti učitelji, ki so prisegali na "znanstveni odnos do preteklosti", ki ga seveda ni, kot tudi tako temnega srednjega veka, kot so nam ga prikazovali, nikdar ni bilo: Živeli smo sredi družbe, za katero so nam skoraj vsi po vrsti govorili, kako "svetla in razvita", da je, a je bilo dovolj to, da smo prišli v tretje tisočletje po Kristusu in danes vsi vemo, da

je bilo dvajseto stoletje eno najbolj krvavih v zgodovini vsega človeštva. Človek še nikdar ni toliko moril, kot je to počel v pravkar končanem stoletju, in zato je vsako natolcevanje sodobnika o "temačnem srednjem veku" odveč, ker smo sami živeli dosti bolj temno in kruto dobo človeštva.

Tudi post je doživel vrsto sprememb, pravzaprav odnos človeka do posta je bil deležen razvoja, ki smo mu sami priča. Naša družba se je "razkristjanila", "sekularizirala", kot rečemo, in s tem se je spremenil tudi odnos do posta. Namen posta je preprost in je v tem, da se človek tudi na zunaj pripravi na notranje življenje. Jasno je, da poenostavljamo, a dejstvo je, da še danes velja pravilo, ki za človeka od duha velja, namreč to, da zdrav duh prebiva v zdravem telesu. Pa je naša družba vseeno zanemarila post, se mu odrekla, in to zaradi različnih razlogov, da bi ga danes odkrila pod novimi oblikami, ki jih poznamo tudi pod vsem znanim izrazom "shujševalna kura".

Dejstvo je, da današnji človek v razviti družbi zahodnega načina življenja, ki je postal vzor za ves svet, preveč je, da se "baše in nažira", da je veselje. Zaradi tega imajo zdravniki v naši, še posebej pa v ameriški družbi, veliko dela, saj sta debelost in tudi sicer prekomerna telesna teža postali eden največjih zdravstvenih problemov zahodne družbe, ker imata za po-

sledico ogromno zdravstvenih težav in obolenj. K prisilnemu postu, kar vsekakor vsaka shujševalna kura po svoje tudi je, nas torej liči naše življenje samo, pravzaprav naš način življenja. In tako smo v naši družbi in v svetu priče, da smo tisti, ki imamo na voljo vse in zato tudi hrane odločno preveč, prisiljeni k odrekanju hrane, medtem ko je več kot polovica na svetu lačnih, ki nimajo dovolj niti za preživetje. To ni samo nedopustno, nečloveško in za lačne poniževalno, to je predvsem velik greh razvitega sveta, je krivica do lačnih ljudi, je poniževanje človeka in njegovega dostojanstva!

Po teh besedah bi težko rekli še kaj pametnega o postu in o vzdržnosti od hrane in še česa, ker smo tudi sami vključeni v našo razvito družbo. Sami dobro vemo, da je človek sredi izobilja večkrat potreben razmisleka, notranje preobrazbe, in preprosto povedano, tudi vemo, da presit človek kaj dosti ne razmišlja. Nikogar namreč med nami ni, ki bi sedel za delovno mizo, potem ko se je prenaedel in prenapil! Prav tu je post lahko tudi danes zanimiv, aktualen, saj sodobniku ponuja drugačen način življenja, predvsem pa mu je lahko sredstvo za dosego večje notranje umirjenosti, ki mu omogoča duhovno razmišljanje kot seveda tudi osebno in skupno molitev.

In tudi ni res, da se preprosto ne da manj jesti. Jasno je,

da nas proizvajalci dobesedno bombardirajo z reklamami in s takim in drugačnim, poštenim in nepoštenim oglaševanjem in to zato, ker želijo svojih prehrabnih izdelkov tu pri nas prodati čim več. Noro je to, da jih morajo prodajati tam, kjer ni nobene potrebe po prodaji hrane, ki je je že itak dovolj. Jasno pa je, zakaj to počno: reveži v svetu namreč nimajo denarja za to hrano, ker še za riž in za kosček kruha nimajo. Tako je krog zaprt: mi, ki živimo v izobilju, hrano mečemo stran, drugi, ki živijo v lačnem in revnem svetu, denarja za hrano in hrane nimajo.

Pa se ta začarani krog sploh da prebiti, se lahko kaj spremeni, da nam hrane ne bi bilo potrebno metati proč in bi kakšen lačen manj bil na svetu? Seveda se da, vse se da narediti, samo hoteti je potrebno! Kdo je pa rekel, da je potrebno toliko hrane kupovati? Kdo pa je rekel, da moramo hrano metati proč? Prodajalcem in oglaševalcem raznih odvečnih, redilnih in preveč sladkih gaziranih pijač najboljše odgovorimo tako, da njihove pijače preprosto ne kupimo. Tako jasno pokažemo, da se z njimi ne strinjamo. In kdo je rekel, da morajo naši otroci vedno imeti kokakolo na mizi? Mar voda ni dobra? In kako lahko pomagamo lačnim v svetu? Tako, da denar, ki smo ga pri nakupovanju odvečne hrane prihranili, damo neposredno v roke misijonarjem!

In post bo res post, spet vreden imena.

KUČAN-RODE: Vatikanski sporazum bo pomenil novo obdobje za cerkev in državo

PRIZADEVANJA POSLANCA IVANA MAMIČA

SLOVENIJA USPEŠNA V PRIPRAVAH NA ČLANSTVO V EU IN ZVEZI NATO

MARJAN DROBEŽ

Tudi v prejšnjih dneh je bilo v Sloveniji več dogodkov, ki nasploh odražajo pestrost dogajanja in značilnosti države, ki poskuša utrjevati demokracijo in se uveljaviti na mednarodnem prizorišču. Pozornost javnosti pa je bila krajši čas usmerjena predvsem v Haag, kjer pred mednarodnim sodiščem za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije poteka obravnava zoper Slobodana Miloševića, nekdanjega predsednika Srbije oz. Jugoslavije. Med svojo predstavitevjo obtožnice je Milošević omenil tudi Slovenijo, ki da jo je Nemčija prekmalu in po nepotrebnem priznala.

Državni zbor je tudi na zdajšnjem zasedanju obravnaval in sprejel nekaj važnih odločitev, med njimi tiste, ki zadevajo odnose s tujimi državami. Med njimi je nemara najvažnejši sporazum z Avstrijo o sodelovanju v kulturi, izobraževanju in v znanosti. Potrjena je bil s šestindesetimi glasovi poslancev, sedem pa jih je glasovalo proti. Pobuda za omenjeni sporazum je nastala že leta 1992, vendar tudi po podpisu aprila lani povzročata nesoglasja dve sporni točki. Avstrija je zahtevala, da v Sloveniji priznajo obstoj avstrijske narodne manjšine. S strani Slovenije pa je bila postavljena zahteva, da se v sporazumu omeni spoštovanje leta 1955 podpisane avstrijske državne pogodbe. O obeh spornih zadevah so pogajalci dosegli sporazum. V sporazumu je zapisano, da so po materinem jeziku nemško govoreči prebivalci Slovenije posebna narodna skupina, ki ji po 61. členu ustave grede individualne, ne pa tudi kolektivne pravice, kot to, denimo, velja za avtohtono italijansko in madžarsko narodno skupnost v Sloveniji. Glede državne pogodbe z Avstrijo pa so v uvod sporazuma o sodelovanju v kulturi, izobraževanju in znanosti zapisali, da je treba upoštevati "mednarodne pravne instrumente". Sicer pa je včeraj na povabilo državnega sveta (drugega doma parlamenta) prispel

na obisk avstrijski kancler Wolfgang Schüssel. Imel je tudi predavanje o avstrijsko-slovenskih odnosih z vidika evropskega povezovanja. Kar zadeva vključevanje Slovenije v EU, sta v teku dva procesa, ki se med seboj izključujeta. Kmetje in njihove organizacije še nadalje nasprotujejo finančnim vidikom širitve za slovensko kmetijstvo z utemeljitvijo, "da bi omejitve, ki jih izredni padec dohodkov, zmanjšanje števila kmetij in zaustavitve procesa preobrazbe te dejavnosti". Minister za evropske zadeve dr. Janez Potočnik je poskušal vplivati na umiritev polemik, toda sindikat kmetov je po sestanku z njim sporočil, da se pripravlja na proteste in demonstracije slovenskih kmetovalcev. Celofranc But, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter tudi predsednik SLS, je izjavil, da bo njegova stranka nasprotovala sprejemu zahtev EU do slovenskega kmetijstva, tudi za ceno prekinitve pogajalskega procesa.

Hkrati pa so na zasedanju pridružitvenega odbora Slovenija-EU, ki je bil v petek, 15. februarja, v Bruslju, ugotovili, da se zaostanki Slovenije pri izvajanju pravnega reda omenjene povezave zmanjšujejo. Pri temeljnih kazalcih Slovenija dosega dobre rezultate, razen pri inflaciji, ki je previsoka. Tudi skupina izvedencev zveze Nato, ki

je prejšnji teden ocenjevala pripravljenost Slovenije za vstop v to vojaško in politično organizacijo, je ugotovila, "da je država napredovala na vseh področjih, političnem, gospodarskem, varnostnem in pravnem, zlasti pa pri obrambnem načrtovanju". Vodja skupine izvedencev dr. Edgar Buckley je dejal, "da bo ocena, ki bo narejena na podlagi tega obiska, eden izmed temeljev za odločanje o novih članicah Nata, na vrhunskem zasedanju te organizacije novembra letos v Pragi".

Javna občila so s poudarkom poročala o srečanju predsednika Slovenije Milana Kučana ter ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita dr. Franca Rodeta (na sliki). Izmenjala sta informacije o bližnjih dogodkih, važnih za državo oz. za Cerkev. Tako je dr. Rode Kučana obvestil, da bo 12. in 13. marca v Celju sestanek predsednikov škofovskih konferenc iz Albanije, Avstrije, Bosne in Hercegovine, Bolgarije, Hrvaške, ZR Jugoslavije, Madžarske, Romunije in Slovenije. Na njem bodo razpravljali o prispevku katoliške cerkve k stabilizaciji jugovzhodne Evrope, spravi na tem območju ter o dialogu med narodi in kulturami. Zaradi pomembnosti sestanka v Celju bi bila primerna tudi udeležba predstavnikov slovenske države. Predsednik države ter nadškof in metropo-

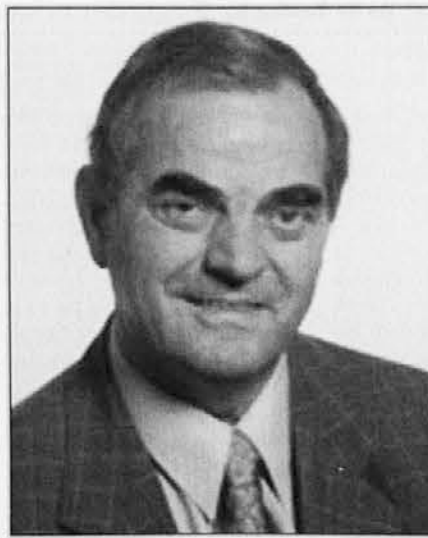
lit sta med pogovorom izrekla tudi željo, da bi bil postopek sprejemanja sporazuma med Slovenijo in Svetim sedežem, t.i. Vatikanski sporazum, kmalu končan, tako "da bo pomagal ustvarjati novo zaupanje, za katero sta se dolžni zavzemati država in rimskokatoliška cerkev".

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE POSOJAL DENAR PODJETJEM

Slovenska javnost je osupla zaradi afere, ki pretresa Rdeči križ Slovenije, osrednjo humanitarno organizacijo v državi. Z darili in drugimi prispevki, danimi v človekoljubne namene, je zbral velika sredstva, ki jih je začel posojati raznim podjetjem, kar je seveda v nasprotju z etiko in poslanstvom Rdečega križa. Ta del poslovanja je opravljalo posebno podjetje, imenovano Slork. Pri tem opozarjajo na odgovornost generalnega sekretarja Rdečega križa Mirka Jeleniča. Celoten primer raziskujeta policija in državno tožilstvo. Navajamo, da Fundacija za financiranje humanitarnih in invalidskih organizacij daleč največ sredstev namenja prav Rdečemu križu. Lani je od skupaj razpoložljivih 545 milijonov tolarjev dobil kar 113 milijonov. Za primerjavo: človekoljubni organizaciji s katoliškim navdihom, Karitas, so dodelili skoraj pol manj oziroma 66 milijonov tolarjev. Letos pa je Rdeči križ od omenjene fundacije domnevno zahteval okoli 500 milijonov tolarjev. Aktivisti Rdečega križa in tudi drugih humanitarnih organizacij se boje, da bo omenjena afera zmanjšala zaupanje državljanov v plemenito poslanstvo Rdečega križa, zaradi česar bi zanj namenili tudi manj prispevkov.

Nova Slovenija, krščanska ljudska stranka, je zaradi "uporabe denarja humanitarnih organizacij za ozke zasebne namene, ne pa za izvajanje poslanstva Rdečega križa Slovenije", zahtevala odstop generalnega sekretarja Mirka Jeleniča in vseh, ki so kakorkoli vpleteni v zlorabo te humanitarne organizacije.

GRADNJA HITRE CESTE RAZDRTO-PODNANOS

do Podnanosa, čez Rebernice, odložena do leta 2007. Ivan Mamič zahteva, da mu je to sporočil Anton Šajna, državni sekretar na ministrstvu za promet, ki pa je vendarle dopustil možnost, da bi s spremembami državnih proračunov pridobili sredstva, ki bi omogočila pričetek gradnje pred omenjenim rokom. Poslanec meni, da bi gradnja avtocestnega omrežja v Sloveniji, v tem ok-

Poslanec državnega zbora iz Zgornje Vipavske doline, Ivan Mamič (na sliki), izvoljen na listi Nove Slovenije, krščanske ljudske stranke, se trudi, da bi tudi na Primorskem čimprej zgradili oziroma obnovili cestno omrežje. "To je infrastruktura, ki je zelo pomembna za razvoj in prihodnost bodisi Goriške kot tudi Slovenske Istre oz. Obalnega območja", je zatrdil v pogovoru za naš časnik, pred dnevi v svoji poslanski pisarni v Novi Gorici.

Ivan Mamič ostaja precej osamljen v svojih prizadevanjih, saj ga je doslej, kar zadeva dograditev avtocestnega omrežja po Vipavski dolini, podprl samo župan mestne občine Nova Gorica Črtomir Špacapan. Glede odseka hitre ceste (gre za posebno različico avtoceste) Razdrto-Podnanos, so v Darsu, to je v družbi za razvoj avtocestnega omrežja v Sloveniji, napovedovali, da se bodo priprave na gradnjo pričele v letu 2001, v tem letu pa bi omenjeni odsek začeli graditi. Naložba bi znašala okoli 40 milijard tolarjev, kar je eden najvišjih zneskov pri gradnji kakega odseka avtocestnega omrežja v Sloveniji. Poslanec je v pogovoru za Novi glas opozoril, da je Italija že pred več leti odobrila 94 milijard lir brezobrestnega kredita, ki bi tedaj zadoščal za financiranje polovice stroškov. Toda kaže, da je gradnja odseka od Razdrtega

viru pa tudi odsekov proti morju in v Vipavsko dolino, lahko hitreje in nemoteno potekala, če bi temu projektu dejansko namenili sredstva, ki ga država zbira iz vplačanih cestnin, cestnih taks in bencinskega tolarja, ki ga plačujejo lastniki oz. uporabniki motornih vozil v Sloveniji. Država praviloma ta denar, ali vsaj večji del zbranih sredstev, uporablja za druge namene, projekt za gradnjo avtocest pa je s tem močno prikrajšan. Primorska je prizadeta tudi pri obnovi državnih cest. Poslanec Ivan Mamič si prizadeva, denimo, za obnovo omrežja državnih cest na območju od Boveca do Pirana, toda ne dosega pričakovanega uspeha. Od okoli 14 milijard tolarjev, kolikor je v letošnjem državnem proračunu določenih za vzdrževanje oz. obnovo državnih cest v Sloveniji, bo Primorska prejela le slabih 7% načrtovanih sredstev.

Poslanec Nove Slovenije, krščanske ljudske stranke, Ivan Mamič, je v pogovoru še dejal, da si bo tudi v prihodnje prizadeval za razvoj cestne infrastrukture v Vipavski dolini, na Goriškem in tudi v Slovenski Istri. "Stanje na tem področju naj bi čimprej obravnaval tudi Klub primorskih poslancev, sam pa se omenjeni problematiki posvečam tudi zaradi izkušenj, ki sem jih pridobil v ajdovski družbi za gradbeništvo Primorje, kjer sem 31 let bil projektant".

DRUŽBA HIT IZ NOVE GORICE

NAJVEČJI DAVKOPLAČEVALEC V SLOVENIJI

Predsednik uprave družbe HIT v Novi Gorici Branko Tomažič je v intervjuju, objavljenem v zadnji številki Glasila Gospodarske zbornice Slovenije, Glas gospodarstva, povedal, da so v igralnicah in drugih dejavnostih te družbe v preteklih devetih letih ustvarili več kot milijardo evrov čistega prihodka, kar pomeni tretjino sedanjih deviznih rezerv Slovenije. Zaradi tega bi morala država po njegovem mnenju sistematično in dolgoročno spodbujati razvoj igralništva.

Prihodek od igralništva v družbi HIT je v letu 2001 do-

segel 253 milijard tedanjih lir. To je bil napredek v primerjavi z letom prej. Vendar so igralnice tudi največji davčni zavezanec v Sloveniji. Za davke v raznih oblikah in druge prispevke je HIT lani plačal 12,2 milijarde tolarjev, kar je okoli 40% od skupnega prometa v tej družbi. Branko Tomažič se je ponovno zavzel za znižanje davkov oz. finančnih obveznosti, da bi tako imeli dovolj lastnih sredstev za nove naložbe v igralništvo, bodisi v Sloveniji kot tudi v tujih državah. Razmišljajo o gradnji novega velikega igralniškega in zabaviškega cen-

tra, "saj je HIT le z njim privabil nove italijanske goste". Omenjeni center naj bi zgradili v okolici Nove Gorice. HIT je po odprtju nove igralnice v Benetkah izgubil 45% italijanskih gostov, ki bi se z dopolnjeno ponudbo v Novi Gorici morda vrnil. Primerjave o gibanjih v slovenskem igralništvu pa niso samo ugodne in donosne.

Po mnenju predsednika uprave družbe HIT, "bomo v Novi Gorici brez nove ponudbe v igralništvu in zabavi morali zapreti en hotel in odpustiti okoli tisoč sedaj zaposlenih".

M.

ZA PREPREČEVANJE SAMOMOROV

V Ljubljani je bilo 13. t.m. ustanovljeno Slovensko združenje za preprečevanje samomora. Pobudo zanj so dali zdravniki in izvedenci, ki se s samomori soočajo. Ustanovitelji Slovenskega združenja so ob tem zapisali, "da v Sloveniji vsako leto ugasne dvakrat več človeških življenj zaradi samomorov, kot pa je smrtnih žrtev prometnih nesreč. (...) Število samomorov dosega okoli 600 primerov na leto. Samomorilnost je zelo pereč družbeni problem, ki ga lahko zmanjšamo s skupnimi prizadevanji". Slovenija je po številu samomorov na enem prvih mest v Evropi; zdaj pa naj bi v zvezi s samomori pričeli načrtovati in sistematično odpravljati. Slovensko združenje za preprečevanje samomorov bi vodila prof. dr. Sonja Tekavčič-Grad, specialistka klinične psihologije.

PO VSTOPU SLOVENIJE V EU

NOVA GORICA IN GORIČA FUNKCIONALNO ZDRUŽENI?

Poslovni časopis Profit v Ljubljani je v zadnji številki objavil daljši intervju z novogoriškim županom Črtomirjem Špacapanom. Urednik je za naslov uporabil Špacapanovo prepričanje, "da se nam po vstopu v EU ni treba bati ne Ljubljane ne Kopra". Na vprašanje, kako si Novo Gorico zamisli čez 15 ali 20 let, je župan odgovoril: "Mislim, da se bo množični igralniško-zabavišni turizem v prihodnosti preselil na mestno obrobje, pa tudi industrije ne bomo več tlačili v mesto. Novi evropski Las Vegas, če naj uporabim to označbo, naj bi nastal nekje na Okroglici, saj v mestu ni več razpoložljivih lo-

kacij. Tu naj bi poleg upravno-administrativnih ostale le še kulturne, izobraževalne, športne in nekatere druge ustanove območnega pomena. Ne glede na zgodovino pa bomo v funkcionalnem smislu združeni s sosednjo Gorico v Italiji. Povezani bomo tudi s Furlanijo ter njenim središčem, Vidmom, deloma pa tudi s Trstom. (...) Po vstopu Slovenije v EU bomo usmerjeni na omenjeno območje, ki je eno od najbolj razvitih v Evropi. Tedaj se nam ne bo treba bati ne prestolnice, to je Ljubljane, ne Kopra. Goriška bo z vključitvijo v skupni evropski trg samo pridobila."

PRVA SEJA VODSTVA SDGZ V NOVI SEZONI

ITALIJANSKO PRAVO

OLAJŠAN PRENOS DRUŽBENIH DELEŽEV

DAMJAN HLEDE

Peti člen državnega finančnega zakona za leto 2002 je uveljavljal kupoprodajni prenos družbenih deležev podobno olajšavo kot tisto, ki jo je 7. člen istega zakona uveljavljal za prenos zazidljivih in kmetijskih nepremičnin (gl. zadnji članek nadaljevanja o finančnem zakonu in nepremičninah). Novi zakonski predpis daje možnost, da namesto davka na povišano vrednost družbenega deleža (t.i. obdavčenje capital gain-a), do katere pridevne njen kupoprodajni prenos, plačamo nadomestni davek v višini 4% (za kvalificirane deleže, torej za tiste, ki dajejo več kot 2 odstotka glasov v obnem zboru ali predstavljajo več kot 5% družbene glavnice) ali 2% (za nekvalificirane deleže, torej za tiste, ki so nižji od prej omenjenih vrednosti), ki ga računamo na vrednost deleža, kakršen izhaja iz zaprisežene cene, ki mora biti v ta namen izvedena.

Predmet olajšane prenosa so lahko samo deleži in pravice, ki niso kotirani na zakonsko urejenih trgih, torej deleži tako osebnih kakor kapitalističnih družb, poleg deležev pa tudi druge pravice, kot so npr. pravica opcije, pravica užitka, warrants, itd. Olajšan prenos velja samo za deleže, ki jih je naslovljenec imel v svoji posesti dne

1. januarja 2002, kar pomeni, da ne velja za tiste deleže in pravice, ki jih je prejel po tem datumu.

Nadomestni davek je treba plačati do 30. septembra 2002. Cenitev mora biti izvedena pred prenosom deležev. Tako vsaj izhaja iz okrožnice državnega urada za prihodke, ki pa so jo komentatorji precej kritizirali. Nadomestni davek je možno plačati tudi v največ treh obrokih. Za prvega velja rok 30. septembra. Na naslednje obroke pa bodo zaračunane obresti v višini letnih 3%.

Jasno je, da olajšava, o kateri je govor, ni ugodna v vsakem primeru. Za vsak primer bo namreč nujno opraviti primerjalni izračun. Nadomestni davek (4 ali 2%) se namreč računa na celotno vrednost deleža, ki izhaja iz cene, redni davek v višini 27% (za kvalificirane deleže) ali 12,5% (za nekvalificirane deleže) pa samo na razliko med začetno in končno vrednostjo deleža (capital gain). Iz dosedanjih študij izhaja, da je olajšani postopek ugodnejši od rednega samo v primerih, ko je cena prodaje za 117,2% (za kvalificirane deleže) ali za 119,1% (za nekvalificirane deleže) višja od davčno priznane vrednosti prodanega deleža, ki jo predstavlja strošek za njegov nakup.

TRŽAŠKI EXPO BIOGRADBENIŠTVA IN OKOLJA VABI

Tržaški velesojem vabi proizvajalce bioloških in tipičnih proizvodov, naj sodelujejo na prihodnjem tretjem Expoju biogradbeništvu, okolja in obnavljajočih se energij, ki bo v prostorih tržaškega velesoja od 19. do 21. aprila letos. Razstavljalec bo brezplačno dodeljen potreben prostor, v ka-

terem bodo imeli možnost razstavljati in prodajati svoje proizvode, organizirati razne pobude, kot so srečanja z javnostjo, predstavitev proizvodov, pokašnje, ipd.

Tajništvo tržaške Kmečke zveze zato vabi svoje člane in vse ostale, ki bi jih zanimalo sodelovati na Expoju biogradbeništvu, okolja in obnavljajočih se energij, naj se prijavijo v njenih uradih.

MED STANOVSKO IN MANJŠINSKO PROBLEMATIKO

Slovensko deželno gospodarsko združenje ima dvojno poslanstvo: zastopa in brani interese lokalnih gospodarstvenikov, a obenem so mu pri srcu širši interesi in razvojne vizije slovenske skupnosti v Deželi Furlaniji-Juljski krajini. Ta dvojna opredeljenost je prišla do izraza tudi na zadnjem zasedanju deželnega vodstva stanovske organizacije, ki je potekala v Trstu ob prisotnosti predsednika Marina Pečenika in obeh podpredsednikov Giorgia Cerna in Marka Stavarja.

V tem mesecu je treba pripraviti in predložiti razne predloge in projekte na Trgovinsko zbornico v Trstu, saj bo v mesecu marcu na dnevnem redu odobritev finančnih dotacij za tekoče leto. Seja predsedstva je tudi nudila priložnost za prvi obračun enoletnega dela novih vodstvenih organov zbornice, pri katerih je bilo prvič v takšni ali drugačni obliki sodelovano tudi SDGZ.

Ob prisotnosti dveh zastopnikov v svetu TZ (predsednik Marino Pečenik in zastopnik prevoznikov - špediterjev Danilo Cunja) je beležiti še nekaj vidnih predstavniških mest, ki si jih je slovenska stanovska organizacija izborila: direktor konzorcija Adriatrans Adrijan Močnik je postal zastopnik TZ v upravnem odboru Termina na Fernetičih, ravnatelj SDGZ Vojko Kocjančič je v upravnem svetu posebne družbe TZ ARIES, predsednik trgovcev Ervin Mežgec v komisiji za lokalne sejemске prireditve, predsednik Pečenik je tudi predsednik konzulte za tujino in zastopnik TZ v združenju trgovinskih zbornic ACCOA, Danilo Cunja je v konzultu za prevoznništvo, izvedenec za internet Miran Pečenik je v upravnem odboru družbe TZ Trieste On Line, nadalje so bili še drugi vidni slovenski operaterji izbrani za komisije kot "Trieste da Gustare", "Marmi del Carso" itd. Ne nazadnje bi omenili imenovanje podjetnice Sandi Pangerc za podpredsednico

pokrajinskega odbora pri TZ za pospeševanje ženskega podjetništva.

Ob vsestranskem priznanju, ki stalno narašča, pa so si gospodarstveniki SDGZ postavljali tudi vprašanje, kako iztržiti čimveč za dobrobit zastopanih kategorij. Predsednik Pečenik je omenil, da bodo v okviru zaveznitva organizacij za trgovinsko zbornico obravnavali pobude in dejavnosti, ki bi jih lahko še bolj čvrsto promovirali. Pozval pa je načelnike in zastopnike vseh kategorij, ki so dejavne pri Zdrženju, naj čimprej posredujejo (do konca meseca) morebitne načrte, za katere bi lahko izposilili sofinansiranje trgovinske zbornice s sredstvi, ki jih nudi sklad neobdavčenega bencina. Predstavnik agrovizivilskega sektorja so se že sestali na to temo (glej članek na isti strani), možni pa so posegi še za druge stroke: za turistično promocijo, za spodbujanje obmejnega gospodarskega sodelovanja ob vstopu Slovenije v EU, za trgovce in obrtnike, saj je napovedana za maj nova inačica dosedanjega mednarodnega vzorčnega sejma, ki bo letos prvič posvečen obrtništvu Severovzhoda...

Zastopniki raznih kategorij so izpostavili tudi posamezne vidike. Predsednik sekcije mednarodne trgovine in storitev Aleksander Rustja je omenil načrtovane dejavnosti: od študijskega posveta za operaterje o možnostih koriščenja evropskih programov in t.i. tenderjev, ki naj bi ga izpeljali z zavodom Informest, do usklajevanja dejavnosti ustanov, ki so pristojne za mednarodno institucionalno povezovanje (ACCOA, komisija TZ za tujino). Predsednik trgovcev Ervin Mežgec je opozoril na nujno skupnega soočanja vseh trgovskih združenj za učinkovitejšo skupno delo na sindikalnem in promocijskem področju, kjer je potrebno uskladiti delovanje same zbornice s Trieste City Clubom in drugimi javnimi subjekti. Predsednik obrtnikov Ezio

Mauri je vzel na znanje stalno napredovanje pri gradnji obrtne cone v Zgoniku in pripravih za druge gradnje, ter dejavno spremljanje novega okvirnega deželnega zakona o obrti. Predsednik gostincev Niko Tenze je napovedal ponoven ponatis zbiranke o vinski poti terana, ki je predviden za april. Pri tem bo neposredno sodelovala Pokrajina Trst, ki naj bi poskrbela za popravilo oz. novo ureditev smerokazov na cesti terana. Podjetje za turistično promocijo (po novem AIAT) v Trstu pa naj bi pomagalo pri prireditvi gostinskih večerov za primerno predstavitev nove zbiranke.

Na seji predsedstva SDGZ so razpravljali tudi v zvezi s programsko konferenco, ki sta jo sklicali v začetku februarja SKGZ in SSO. Na sporedu je bil poseben del odmerjen gospodarstvu, pri čemer pa niso bile sodelovane manjšinske stanovske organizacije pri oblikovanju uvodnih referatov in so bile objavljene le v vlogi občinstva. SDGZ je sicer sodelovalo v razpravi, po nastopu predsednika Kmečke zveze Lojzeta Debelisa. Predsednik nadzornega odbora Drago Tomsčič je uradno ponudil sodelovanje organizacije pri vseh vprašanjih, kjer gre za gospodarske interese manjšine oz. za tehnično-financično upravljanje ustanov in dejavnosti gospodarske narave. Zastopnik SDGZ v izvršnem odboru SKGZ Pavel Hrovatin je poudaril potrebo po večji zastopanosti gospodarstva v manjšinskih organih in gospodarskih izvedenec, ko gre za upravljanje gospodarskih struktur. Komercialist in član sekcije samostojnih poklicev Boris Kuret pa je na osnovi svoje izkušnje v raznih upravnih in nadzornih organih manjšinskih ustanov izrazil potrebo po večji koordinaciji teh organov, sicer so le-ti prepričani sami sebi. Krovni organizaciji bi morali skupno s stanovskimi in drugimi prizadetimi organizacijami (kulturnimi, športnimi itd.) ustanoviti posebno tehnično telo, ki bi obravnavalo posamezne problematike in

strateške odločitve s širšega manjšinskega, strokovno podkovanega zornega kota. V nadaljevanju razprave so sodelovali še drugi govorniki, med temi tudi predsednik komisije za gospodarstvo pri SKGZ in član predsedstva SDGZ Boris Siega.

Programska konferenca je vsekakor tako zasnovana, da predpostavlja dejavno sodelovanje vseh komponent manjšinske civilne družbe, s posredovanjem mnenj in stališč glede na vse obravnavane teme. Združenje bo zato poglobilo analizo in teze, ki jih je iznesel na sami konferenci uvodni referent Boris Peric, kot tudi poseg o teritoriju izvedenca Milana Bufona, saj je problematika o možnostih prostorskega poseganja in planiranja bistvene važnosti za vsakršni gospodarski razvoj, toliko bolj manjšinski, kjer predstavlja (omejeni) teritorij neodpovedljivo zaščitno pravo, a tudi resur za nastanek novih gospodarskih dejavnosti, ki so v dometu manjšine. SDGZ bo rezultate takšnega razmišljanja in konkretne predloge posredovalo krovnim organizacijam oz. delovni skupini, ki sledi izvajanju programske konference.

Na seji so bile še posebno obravnavane dejavnosti Združenja, ki so usmerjene v aktivno spremljanje širitve gospodarskega prostora ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Odnosi z Gospodarsko zbornico in Obrtno zbornico Slovenije naj bi se okrepili prav v iskanju skupnih možnosti za bolj tesno sodelovanje med gospodarskimi operaterji na obeh straneh. Nakazane so tudi razne oblike sodelovanja med strukturami obeh zbornic in SDGZ za izmenjavo danih servisov. Za pomlad pa je napovedan seminar za člane o odpiranju obmejnega prostora in vlogi podjetništva, v katerem bodo v obravnavi razni vzorčni primeri in izhodišča za sprotijemanje lokalnih gospodarstvenikov z novimi izzivi in možnostmi. Podpredsednik SDGZ in pokrajinski predsednik za Benečijo Giorgio Cerno je posebno poudaril o težavah, a tudi o razvojnih možnostih za operaterje v videmski pokrajini.

Evrokotiček

MARA PETAROS

V rokah imamo kovance in bankovce evra. Bralce pozivamo, naj še naprej pošiljajo svoja vprašanja glede nove valute po e-mailu, faksu, tradicionalni pošti ali telefonu. (URED.)

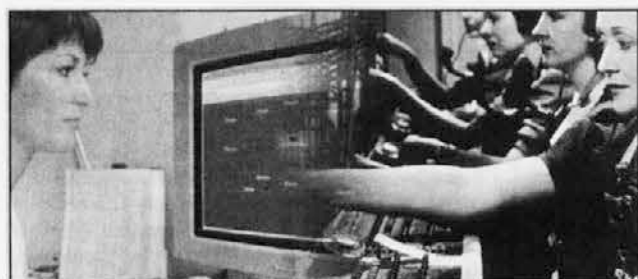
"Vpr.: Ker sem obseden od birokracije, hranim doma koleke (marche da bollo). Ali so ti še veljavni? So kot znamke, ki jih lahko uporabljam, dokler jih pač imam? Če pa so že zapadli, kaj naj naredim z njimi?"

Odg.: Svoje koleke lahko še naprej brez problemov uporabljate. Ko so začeli evro šele le uvajati, so trdili, da bomo morali vse koleke v lirah zamenjati v koleke v evrih in uporabljati samo te. Ker pa je še danes zelo veliko kolekov v lirah v obtoku, so dejali, naj uporabljamo koleke v lirah samo še do 28.02.2002. Po zadnjih novicah, ki jih širijo

lastniki trafik, pa naj bi stare koleke še naprej uporabljali, dokler nam ne bodo pošli.

"Vpr.: V mesecu in pol smo se že - kolikor toliko - navadili na evro. Ker se mi zdi, da je bil korak zgodovinski, bi vas rad vprašal, kakšni so naslednji koraki na poti združevanja evropskih držav. Ali smo prišli do "zadnje postaje"?"

Uvedba skupne evropske valute je bila nedvomno za ves svet zgodovinskega pomena. Skupna valuta je sicer stvarnost že od 01.01.1999, ko so evro uvedli kot obračunski denar. Tedaj so se države odpovedale svoji samostojni monetarni politiki in določile fiksne tečaje med valutami, ki so pristopile k skupni denarni enoti. Že tedaj je bil storjen zgodovinski korak, zamenjava državnih valut s skupno evropsko valuto pa je bil samo še dodaten korak k integraciji evropskih držav in zunanji znak pri-

padnosti neki mednarodni organizaciji. Pri poslih, ki so potekali z državami, ki niso članice Evropske unije, so že od 01.01.1999 uporabljali evre. Na svetovnih borzah že od tedaj niso več kotirali posameznih državnih valut, pač pa samo evro. Ker je bil menjalni tečaj stalen, je bilo čisto vseeno, ali si pri plačevanju uporabljali lire, marke ali šilinge, saj je bilo razmerje med njimi stalno. Z uvedbo evra pa se je povečal občutek, da smo vsi Evropejci in da se lahko počutimo doma kjerkoli v Evropski uniji. Ta občutek

se bolj povečujejo razni dogovori, ki posamezniku dopuščajo, da prosto potuje znotraj Evropske unije. Ravno tako lahko prosto prevažamo blago iz ene države članice v drugo. Nikakor pa nismo še prišli do zadnje postaje. Načrtov in poti za združevanje evropskih držav je zelo veliko. Ustvarjanje velike Evropske unije se še nadaljuje, vendar postopoma, saj je treba usklajevati želje in potrebe zelo različnih držav, predvsem pa zelo različnih oseb, ki te države predstavljajo. Vsak državljan bi rad izbral tisto pot, ki je

po njegovem mnenju najboljša za neko državo, možno pa je, da je ta pot v nasprotju z zamislijo predstavnika neke druge države. Zato je postopna integracija sad številnih kompromisov, pogajanj in popuščanj. Za sedaj se že govori o nekaterih gotovih korakih. Trenutno nastaja odbor, ki bo sestavil ustavo Evropske unije. V prejšnjih tednih se je veliko govorilo o evropski tiralici, ki pa je doživela kar nekaj nasprotovanj. Tudi to je pot k večji evropski integraciji. Da bi povečali mobilnost delavcev, nameravajo v naslednjih mesecih uvesti mednarodno zdravstveno izkaznico, s katero bomo zdravstveno zavarovani v vseh državah Evropske unije. Vendar tu naletimo na številne težave pri priznavanju študijskih naslovov iz neke druge države. Čeprav načeloma velja avtomatično priznavanje študijskih naslovov iz neke države v drugi državi, postane nostrifikacija

tujih študijskih naslovov v Italiji v resnici zelo težavna zadeva, saj šolski sistemi v raznih državah niso popolnoma enaki. V načrtu pa je še sestava skupne evropske vojske, o kateri se je govorilo že med zadnjimi srečanji predstavnikov držav članic, govorilo se je tudi o skupni zunanji politiki in še o marsičem. Za naslednja leta pa imata tako Evropska unija kot Evropska monetarna unija še velike načrte.

Najprej bi Evropska unija rada izpeljala širitev na vzhod, tako se bo Evropska unija še povečala tako po številu potrošnikov, pa tudi po številu proizvajalcev. S širitvijo pa bo postala pot k evropski integraciji še bolj zapletena, saj bo treba upoštevati želje in potrebe večjega števila držav, sveda ob upoštevanju specifičnosti vsake izmed držav članic velike Evropske unije.

POGOVOR / MARIJ ČUK

"UPAJMO, DA BODO IN BOMO SLOVENCIM DOBILI ŠE KAKO MEDALJO!"

JURIJ PALJK

ODBOJKA: VAL-OLYMPIA AGRARIA TERPIN 3:0

V prvenstvu prve moške divizije je bil na sporedu derby med Valom in Olympio, ki ga je že drugič zapored zmagala Olympia. Tekma je bila že od vsega začetka enosmerna, saj so gostje z učinkovitimi napadi iz vseh pozicij nadigrli mlade Valovce. Pri Valu so se pomanjkljivosti pokazale predvsem v obrambi, napad pa je bil gotovo boljši. Med bolj izkušenimi igralci Olympie pa je igra potekala umirjeno tako, da je podajač Filip Hlede mirno delil žoge svojim soigralcem. Olympia si je s to zmago nabrala tri dragocene točke. Na lestvici je namreč boj za prvo mesto med Olympio in našim praporjem izredno ognjevit. Loči ju le ena točka, prvenstvo pa je sedaj komaj na polovici tako, da se lahko še marsikaj zgodi. **PS**

ODBOJKA: OLYMPIA TISKARNA BUDIN - SLOGA MIMA EUROSPIN 1:3

V prvem derbiju drugega dela prvenstva C lige je Sloga premagala Olympio in jo s tem tudi dohitela na 5. mestu. Igra je bila že od prvih minut zelo napeta, igralci so se na obeh straneh požrtvovalno borili za vsako žogo, Sloga pa je takoj povedla za tri točke in to prednost obdržala do konca seta. Olympia je neprestano skušala dohiteti goste, vendar se Goričani sploh niso utegnili sprostiti in igrati umirjeno. Tudi v drugem setu se na igrišču ni veliko spremenilo. Po poraznem začetku Olympie, ki je izgubljala kar za 6:0, pa so Conzevi varovanci končno zaigrali boljše in se približali Slogi. Tržačani pa so na koncu, po nekaterih odločilnih napadih, zmagali tudi ta set. V tretjem delu igre je Olympia končno zaigrala tako, kot zna. Goričani so bili učinkoviti bodisi v napadu kot v obrambi. Sloga se je popolnoma vdala domačinom tako, da je končni rezultat bil kar 25:10. Kljub dobro odigranemu tretjemu nizu je Olympia v četrtem setu ponovno zaigrala slabo. Napak v napadu je bilo na pretek, Sloga pa je z umirjeno igro dosegla več točk in si tako prislužila končno zmago. Na lestvici sta sedaj Sloga in Olympia skupaj na petem mestu. Prvenstvo postaja tako iz kola v kolo bolj zanimivo, saj ostaja boj za četrto mesto še vedno zelo odprt in zanimiv. **PS**

KOTALKANJE: TANJA ROMANO ODLIČNA

Tanja Romano letos nastopa med seniorkami in je že na prvem nastopu na prvi letošnji tekmi v umetnostnem kotalkanju pokazala, da bo tudi v najvišji kategoriji imela pomembno besedo in bo gotovo tekmovala za najboljša mesta.

Na tekmovalnem v Gradišču je namreč Tanja Romano imela izvrsten nastop, s katerim je prepričala tako publiko kot tudi sodnike, saj so njen nastop ocenili z odličnimi ocenami. Za umetniški vtis je Tanja Romano prejela oceno 9,9, medtem ko je za tehnično izvedbo prejela oceno med 9,8 in 9,9. Po oceni trenerja Mojmirja Kokorova je bil Tanjin nastop v Gradišču celo boljši od njenega lanskega nastopa na evropskem prvenstvu. Dobro sta nastopili tudi Jasna Kneipp in Daša Hrovatin.

Ker imamo na prizorišču letošnjih olimpijskih iger prijatelja in kolega, ki vsak dan štirikrat dnevno poroča za Radio Trst A, Marija Čuka, a še večkrat na dan poroča za italijanski vsedržavni radio RAI, ki ga je tja tudi poslal, smo ga poklicali v ZDA, in to ob 14.30 po našem času.

"Dobro jutro, Marij, smo te zbudili?"

Marij se je zasmel in nam povedal, da je že buden več kot uro.

"Koliko pa je ura pri vas, tam doli čez lužo?"

Marij je veselo odgovoril, da ni še sedma zjutraj in tudi to je povedal, da kave še ni spil. Pa smo ga takoj vprašali, kakšno je razpoloženje v slovenskem taboru po osvojitvi bronaste kolajne.

"Izjemno, saj je ta kolajna prišla ravno v pravem trenutku, ko je bila slovenska reprezentanca že zelo na tleh z moralo. Iz pesimizma v optimizem, bi lahko rekli. Sedaj so Slovenci dosti bolj optimistično razpoloženi pred tako imenovanimi tehničnimi disciplinami, v katerih bodo skušali osvojiti še kako kolajno. Slišal sem, da so v Elanovi hiši v Park Cityju, ki je od nas oddaljen petdeset kilometrov, sinoči kolajno tudi primerno proslavili... Sam se veselja slovenskih skakalcev na smučeh nisem udeležil, ker tu v ZDA zares ne smeš piti alkohola, če voziš, pa tudi utrujen sem, ker veliko delamo," je odgovoril naš SuperMario.

"Veselite torej..."

Marij takoj pove: "Vedeti moramo, da na olimpijskih igrah velja samo takrat, ko osvojiš kolajno, in zato je bronasta kolajna Slovincem še kako prav prišla, ker se je tokrat prvič govorilo o slovenski reprezentanci. Doslej so sicer že dosegli dobre rezultate, a na Olimpiji pomeni nekaj samo kolajna."

"Potem so Hrvati še kako veselji, če vemo, da je njihova smučarka Janica Kostelić že osvojila zlato v kombinaciji in srebrno medaljo v super G-ju."

Marij Čuk takoj pove, da so naša uganja še kako točna: "Res je, Hrvati so izjemno navdušeni, in to upravičeno, saj so prepričani, da bo njihova bera kolajna še veliko večja. Naravnost evforični so, navdušeni nad kolajnami svoje Janice, ki je prišla v formo takrat, ko je to najbolj potrebno. Še posebej pa bi rad poudaril, da so veseli predvsem dejstva, da so prehiteli v kolajnah Slovence, in to v doslej izjemno slovenskem športu, kar smučanje gotovo je. Sam sem govoril s tekmovalcem hrvaške ekipe, ki tekmuje v bobu in ta je bil izjemno vesel, tudi zato, ker so prepričani, da bo Janica odnesla še kako zlato medaljo in njen brat Ivica tudi, oba v slalomu in veleslalomu!"

Marija vprašamo, kako je z navdušenjem pri Italijanih.

"Jasno, da so tudi Italijani zelo zadovoljni z dosedanjim izkupičkom medalj, saj se vztrajno približujejo beri medalj iz Olimpije v Naganu, kjer so odnesli deset medalj, tu pa so jih os-

Zimske olimpijske igre v Salt Lake Cityju v Združenih državah Amerike so v polnem teku. Ta zapis pišemo v sredo, 20. t.m., dan pred izidom našega časnika, in dan potem, ko so slovenski smučarski skakalci osvojili na olimpijskih igrah bronasto medaljo v ekipnem tekmovalstvu. Bronasta kolajna je prva slovenska medalja na teh olimpijskih igrah in za Slovenijo so jo na 120-metrski skakalnici osvojili skakalci Damjan Fras, Robert Kranjec, Primož Peterka in Peter Žonta.

Bronasti slovenski fantje

vojili že osem, kar ni malo, in računajo še na kako, in to tako v alpskih smučarskih disciplinah kot tudi v short tracku, se pravi hitrostnem drsanju na ledu."

"Marij, kako pa je bilo s plesnim parom in bronasto kolajno, ki da je za italijanski par razočaranje?"

"Nimata biti kaj razočarana, zares ne, saj sta osvojila bronasto medaljo in je pravi čudež, da sta jo, saj je fant med finalnim nastopom dvakrat zdrsnil in padel na ledu. Zato ni nobenega dvoma, da mora biti italijanski par z medaljo zadovoljen! Sicer pa se je res pred tekmovalcem nekaj govorilo o nekakšni zaroti, kar se je videlo v prejšnjem tekmovalstvu. Francoska sodnica je bila namreč podkupljena s strani Rusov in je podkupnino in svojo pristranskost priznala, nakar je žirija določila, da se zlata medalja podeli tudi kanadskemu paru. Prvič v zgodovini Olimpije in umetnostnega drsanja sta dva plesna para prejela zlato medaljo. Italijanski par pa se zares ne sme pritoževati!" je odločen Marij.

"Kaj pa meniš o Kjetilu Aamodu, norveškem smučarju, ki je na teh igrah pri tridesetih letih osvojil dve zlati medalji in tako porazil mlajše tekmovalce in osvojil že sedemnajsto medaljo na velikih tekmovaljih?"

Marij odgovori takoj in z navdušenjem: "Aamodt je odlična izkušnja smučarja, je živa legenda smučanja, saj je osvojil vse, kar se v smučanju da osvojiti. Tudi na teh Olimpij je osvojil dve zlati kolajni, kar je neverjetno! Pa ni neverjetno, ker je Aamodt smučal previdno, ni nasedel pastem na progah in tako je osvojil dve zlati. Mimogrede naj povem, da je Norveška daleč najbolj uspešna reprezentanca na Olimpiji v Salt Lake Cityju, saj so doslej osvojili vrsto odličij. Ne smem pozabiti na smučarskega tekača Bjørndalena, ki je na teh igrah prejel tri zlate medalje. To je fantastičen uspeh za tega norveškega tekača. Pa povem še to, da je tu še nemški tekač na smučeh Johan Muehlegg, ki sicer tekmuje za špansko reprezentanco, ker se je doma skregal. Ponudil se je italijanski reprezentanci, a so mu odvrnili, da ga v svoji izbrani vrsti ne po-

trebujejo... Španci so ga seveda vzeli odprtih rok in za Španijo je osvojil dve zlati medalji!"

"Kateri športnik te je na teh igrah doslej še prepričal?"

Marij nam pove, da je bila to gotovo italijanska tekačica

Srebrno-zlata Janica Kostelić

na smučeh Stefania Belmondo, ki je osvojila zlato kolajno: "Tudi zato, ker je Stefania Belmondo veteranka in je osvojila sploh prvo zlato medaljo na Olimpiji v Salt Lake Cityju. Potem povem še to, da je Južnotirolac Armin Zoeggeler osvojil zlato v sankanju in je seveda on predstavnik velikega števila južnotirolskih športnikov, ki tvorijo tretjino italijanske reprezentance na Olimpiji v ZDA. 42 je Južnotirolcev v italijanski reprezentanci, kar pove dovolj o njihovi izjemnosti."

"Kako pa se sam počutiš na olimpijskih igrah?"

Marij vzdihne: "Zelo utrujen sem, saj so prizorišča vseh tekem zelo daleč, najmanj petdeset kilometrov stran, od koder sedaj govorim in kjer smo nastanjeni. Petdeset kilometrov moram tudi vsak dan prevoziti do tiskovnega središča. V desetih dneh sem prevozil že več kot dva tisoč kilometrov, kar pove dovolj. Sicer pa je tu lepo, krasna pokrajina je to, čudovito je."

"Kako pa je z varnostjo?"

Marij pove, da je res, v ZDA in na prizorišču olimpijskih iger vladajo izjemne varnostne razmere zaradi nevarnosti in bojazni pred terorističnimi napadi: "Izjemne razmere so in televizija nenehno opozarja, da je to zaradi nevarnosti teroristič-

nih napadov. Do tiskovnega središča me vsakokrat sedemkrat pregledajo. Da, da, prav si slišal! Sedemkrat, in to vedno z elektronskimi napravami! Kontrolne točke so povsod, pregledujejo vse in to večkrat. Pregledujejo tudi gledalce, ki si gredo ogledat tekme, tako čakajo ljudje v vrstah tudi po štiri ure."

"Kakšni pa so gostitelji?"

Marij nam pove, da so Američani gostoljubni, simpatični in vesele narave: "Povsod te ustavljajo, čisto po ameriško ti posvetijo nekaj minut, pristrčni so in prijazni. Ko voziš, se seveda ustaviš na semaforju in tam te iz sosednjega avta naključen voznik povpraša, od kod si in tako naprej. Zares so prijazni. So pa te igre tudi daleč najbolje organizirane doslej. Mimogrede naj povem še to, da je sem iz Turina, kjer bodo naslednje zimske Olimpije, prišlo več kot 80 ljudi, da bi se tu naučilo organizacije..."

"Kako pa je s hrano, Marij?"

"Jasno je, da se otepamo tega, da bi venomer hodili v znan 'fast food' restavracije, kar sicer Američani venomer počnejo in se jim to lepo vidi, saj so vsi zelo debeli, predebili za nas. Drugod pa je hrana draga, izjemno draga, a imaš zares restavracije vseh narodov in vseh vrst. V povprečni restavraciji te obrok hrane stane petdeset ameriških dolarjev, brez pijače seveda. Alkoholne pijače in tudi evropska vina točijo le ob hrani, drugače ne. Mimogrede: ZDA so za kadilce zares pravi pekel, saj lahko kadiš le na prostem in še to sedem metrov in dvajset centimetrov oddaljen od vsakega zida, zaradi požarov... Povsod je najstrožje prepovedano kajenje v vseh zaprtih prostorih. Mesto pa je seveda zato izjemno čisto, čikov na tleh ni nikjer."

"Kako pa Američani doživljajo igre?"

Marij nam pove, da imajo Američani najraje vse športe na ledu in to predvsem curling, nekako balinanje na ledu: "Seveda pa še hokej na ledu, hitrostno drsanje na ledu in umetnostno drsanje na ledu, v katerega so prav zaljubljeni. Po mestu tako vidiš ljudi, ki bi hoteli kupiti še sicer že zdavnaj razprodane vstopnice in nosijo na sebi velike napise s sporočilom, da kupujejo vstopnice, ki stanejo seveda po 600 in tudi več dolarjev..."

"Vas zebe?"

"Ne, ne zebe nas, pa čeprav so temperature vedno pod ničlo in to tudi v mestu, kjer je običajna temperatura tri do štiri stopinje pod ničlo. Ne zebe nas zato, ker ni vetra, in zato, ker je to suh mraz, saj tu ni vlage. Na prizoriščih tekem, ki so na nadmorski višini od 1800 metrov do nad dva tisoč pa je seveda temperatura običajno krepko pod deset stopinj Celzija pod ničlo."

"Bomo za konec pogovora le napovedali še kako slovensko medaljo?"

Marij odvrne, da je raje ne bi: "Tudi zato ne, ker še vedno upam, da jo bo Slovenija še do-

Kjetil Aamodt - živa legenda smučanja

sedaj videli, da hudič le ni vedno tako črn, kot izgleda... Sedaj so Olimpije veseli. Ogledal sem si njihov tempelj in lahko povem, da me je presenetilo predvsem veliko število deklet, ki morajo priti sem, da potem tu 18 mesecev živijo v popolni vzdržnosti, da smejo nato v tempelj..."

bila, morda v ženskem ali moškem slalomu!"

"Bi bil izid: Kuncu zlata in Kosteliću srebrna medalja, s tem, da bi Kostelić za Kuncem zaostal samo za štiri stotinke sekunde, dober izid slaloma?"

"Odlično, odlično!" se je Marij zasmel iz Amerike.

POMAGAJMO!

MISIJONAR DANILO NABIRA POMOČ ZA "SVOJE OTROKE"

Naš zvesti bralec, predvsem pa naš rojak in prijatelj Danilo Lisjak, slovenski salezijanski misijonar v črni Afriki, se te dni mudi v Evropi, pravzaprav je bil tudi tri dni doma, v Ljubljani in na rodnem Vipavskem. Pa misijonar Danilo ni prišel domov na obisk ali zaslužen počitek, ampak zato, da bi nabral nekaj

sredstev in predvsem pa širom po Evropi nakupil vse potrebno, kar bo potem poslal z zabojniki v Kongo, kjer ima v Gomi svoj misijon in predvsem pa več kot devetsto otrok-sirot, za katere skupaj s sobratom Vilkom skrbita.

V uredništvu Novega glasa vedno rad pride, še posebej

zato, ker se kar nagnetemo okrog njega in čakamo, kaj bo potegnil iz torbe.

Od sonca dobesedno zažgan in ne samo zagorel, a vedno miren in topel, širok človek še širšega srca in toplega nasmeha, tokrat utrujen in vidno shujšan, a široko nasmejan, predvsem pa trdno prepričan v Božje usmiljenje in Božjo previdnost, nam je pripovedoval o svojem doživljanju hude nesreče, ki je zajela eno najrevnejših in najbolj gosto naseljenih mest na svetu, t.j. Goma.

Med pripovedovanjem so iz njegove potovalne torbe prihajale fotografije, ki so same zgovorno pričale, kako hudo je 3000 m visoki vulkan Nyiragongo pred časom prizadel Gomo in seveda tudi "njegov" misijon. Po čudežu pa goreča lava ni zalila in porušila misijona, v katerem pater Danilo skrbi za svoje reveže in otroke, več kot devetsto jih ima, sobrat Vilko jih s sodelavci v veliki delavnici uči mizarstva poklica. Samo osemdeset metrov pred misijonom patra Danila se je lava ustavila in v Kongu zato že govorijo, kako je sv. Don Bosco največji svetnik, saj je sicer lava v mestu po-

rušila in požgala dobesedno vse.

"Ne obupujemo, Božja Previdnost naredi veliko in tudi tokrat zaupamo Bogu in Materi Božji, da nam bosta pomagala!" pravi misijonar Danilo in v potrditev svoje velike vere pove, kako so med bruhanjem vulkana iz Gome bežali tudi vojaki OZN in za seboj pustili petnajst ton odlične hrane. "Pomislite, niso je hoteli jesti, ker naj bi lavin prah bil škodljiv! Tako imamo petnajst ton odlične hrane za naše otroke, brezdomčke in sirote. Bog že ve, kaj dela!" pravi Danilo, ki je sicer pri nas zato, da nabere sredstva in nakupi najbolj potrebne stvari: kotle, v katerih bodo kuhali otrokom preprosto hrano; kotli morajo biti iz nerjavečega, vsaj tri milimetre debelega jekla, ker jih sicer evkalipov les stali... Seveda manjkajo tudi druge stvari, predvsem vse najbolj potrebne: od orodja do kritine za dom in še drugo. Osnovne, in nujne stvari. Tudi hrane bo kaj nakupil.

Ker mu skušamo pomagati tudi sami, kot vemo in znamo, tokrat objavljamo dva bančna računa, na katera lahko nakažete denar in boste zanj vedeli, da ga bo dobil pravi mož v roke.

Pater Vilko z otroki, v daljavi grozeči vulkan

Naš misijonar in prijatelj Danilo bo z vašim denarjem pripravil kosček sonca na tem svetu za revne afriške otroke in sam bo tudi v vašem imenu deležen njihovega nasmeha, poplačila za vse.

Pomagajte! Škofijska Karitas iz Ljubljane je odprla poseben bančni račun za misijonarja Danila Lisjaka v Sloveniji, njegova številka je: 02140 0089842562, klic je na številko: 00 238 02. Na nakazilu napišite še namen, in sicer: KONGO.

Pri nas pa lahko za delo in otroke misijonarja Danila Lisjaka nakažete vsoto denarja na račun št. 1095 pri Kmečki banki v Gorici in tudi tu napišete namen: KONGO.

Gre za bančni račun, na katerem se vsaka vsota denarja takoj zamenja v dolarje in pošlje naprej misijonarju in bo zato zares vsaka nakazana vsota zagotovo prišla v roke misijonarju, ki jo bo pridno uporabil za najbolj potrebne. Pomagajte in Bog vam povrni!

JUP

16

ČETRTEK,
21. FEBRUARJA
2002

Misijonar Danilo s svojimi otroki na ohlajeni lavi

STRANKA SLOVENSKE SKUPNOSTI - OBČINSKE VOLITVE GORICA 2002 RAZLOGI ZA SAMOSTOJEN NASTOP ALI POLITIČNE POVEZAVE

Dragi slovenski volivec:

- V naslednjih poglavjih smo razčlenili pozitivne in negativne plati nastopa slovenske stranke na prihodnjih občinskih volitvah.
- Radi bi tudi vaše mnenje, glede upravičenosti ene ali druge izbire
- Raziskava nam bo pomagala, da bomo bolj odgovorno zastopali izbrana stališča

IZBIRA SAMOSTOJNEGA NASTOPA

Razlogi ZA:

1. Nastop pod tradicionalnim znakom lipove vejice
2. Kandidatura našega predstavnika za goriškega župana, ali v drugem krogu za mesto v odboru
3. Zbiranje podpisov in s tem po dolgem času spet širše sodelovanje slovenske javnosti pri političnem nastopu
4. Uveljavitev slovenske liste in naših kandidatov brez drugih predznakov kot zgodovinsko važno za pričevanje slovenske prisotnosti v Gorici
5. Upanje na podporo vseh, ki slovensko mislijo in čutijo, od leve do desnice.

Razlogi PROTI:

1. Izvolitev največ enega svetovalca, razen v primeru večjega volilnega uspeha
2. Noben doprinos pri zmagi ali porazu leve sredine, razen v povezavi v drugem krogu
3. Nobena možnost izvolitve našega predstavnika za župana
4. Kritike drugih slovenskih komponent, da rušimo Oljko in s tem posredno pomagamo pri uveljavitvi desne sredine
5. Kritike ostalih členov Marjetice, da jo ošibimo v odnosu do Levih demokratov v Oljki.

IZBIRA POVEZAVE Z MARJETICO

Razlogi ZA

1. Utrditev že ustaljene prijateljske naveze
2. Pomoč pri uveljavitvi sredinske komponente v Oljki v odnosu z levico
3. Možnost izvolitve več občinskih svetovalcev s sistemom preferenčnih glasov
4. Doprinos levi sredini za zmago proti desnici
5. Podpora skupnemu županskemu kandidatu že v prvem krogu in v primeru zmage možnost imenovanja našega predstavnika v občinski odbor.

Razlogi PROTI

1. Pisana družina manjših strank z nobenim jamstvom za uspeh
2. Podpora skupnemu županskemu kandidatu neslovenske narodnosti
3. Manjša vidljivost slovenskega nastopa, znak lipove vejice pomešan med ostalimi
4. Izvoljeni slovenski predstavniki utopljeni v Oljko, z nikakršno zunanjo prepoznavnostjo Slovenske skupnosti pri glasovanjih ali nastopih.
5. Malo razlike, razen morda ideološke, od nastopa Slovencev v sklopu ostalih italijanskih strank
6. Politična in ideološka obarvanost in s tem taborska utesenjenost edine slovenske politične stranke v Italiji, ki bi morala nasprotno težiti k preseganju razlik za skupne narodne interese.

PROSTOR ZA OSEBNE POGLEDE IN NASVETE

Na podlagi gornjih postavk in osebnih ugotovitev:

SEM ZA SAMOSTOJEN POLITIČNI NASTOP	DA	NE
SEM ZA POVEZAVO Z MARJETICO	DA	NE

(Prečrtaj eno od obeh možnosti)

IME IN PRIIMEK (neobvezno)

Za sodelovanje se ti najpriznaneje zahvaljujemo! **Odgovore pošljite** na sedež stranke na Drevoredu 20. septembra 118 v Gorici, na uredništvo Novega glasa ali izročite odgovornim pri SSK (Mirko in Bernard Špacapan, Aleš Figelj, Damijan Terpin, David Grinovero, Erika Jazbar, Ninko Černic, Karel Mučič, Doriana Devetak, Dimitrij Tabaj, Dimitrij Brajnik, Ivan Vogrič).

BESEDE KARD. AMBROŽIČA IN PROGRAM SDM

PRIPRAVE NA SVETOVNI DAN MLADIH V TORONTU (2)

P. MIRKO PELICON

Kard. Alojzij Ambrožič je v svojem pastoralnem pismu novembra 2001 med drugim napisal mladim tole:

"Zakaj so učenci šli za Jezusom? Niso hodili za Jezusom, ker bi jih privlačevalo dejstvo, da gre za slavno osebnost, kajti zaradi svoje pristinosti bi to ne mogel biti, tudi če bi to hotel. Ni jih privlačeval niti Kristusov družbeni, politični ali gospodarski položaj, kajti vsega tega ni imel. Seveda, prišlo je do čudežev in množice je to zaradi različnih, bolj ali manj upravičenih razlogov, pritegovalo. Toda komaj so mu tisti, ki ukazujejo, obrnili hrbet, so se množice razšle. Ni jih privabila niti njegova inteligentnost: že res, da je bil Jezus globoko moder, a učenci mu niso sledili zaradi njegovih briljantnih človeških vrlin.

Učence je privlačevala neka skrivnostna Kristusova stvarnost, ki jo je prevečala njegova oseba. Razžarjala je njegova dejanja in obnašanje, njegova dela in besede, njegovo neuklonljivo trdnost, vezano z globoko ponižnostjo in še zlasti z njegovo suvereno svobodo; bil je namreč svoboden iskanja samega sebe, ni poznal strahu in notranjih prisil.

To, kar žari v Jezusu in kar vedno jasneje zaznavajo tisti, ki so mu dosledno blizu, je neka višja stvarnost, onkraj čiste in izstopajoče človeškosti, onkraj vsakega talenta ali uspeha."

PROGRAM SVETOVNEGA DNEVA MLADIH, 18. JULIJ - 28. JULIJ 2002

Sprejem mladih iz 150 držav v posamezne kanadske škofije. Mladi iz goriške nadškofije bodo skupaj z mladimi iz Triveneta gostje montrealske nadškofije v Quebecu. V Montrea-

lu bomo od četrta, 18., do nedelje, 21. julija. Prisotni bomo pri dopoldanskih katehezah, ki jih bodo vodili škofje, kardinali ter patriarhi s celega sveta, popoldne pa organizirajo kulturne, duhovne festivale, koncerte in družabnosti.

V ponedeljek, 22. julija, bomo prispeli v Toronto, kjer se bomo nastanili. Bomo gostje raznih družin, župnij in katoliških šol.

V torek, 23. julija, bo torontski nadškof kardinal Alojzij Ambrožič daroval sv. evharistijo na Exhibition Place zelo blizu torontskega središča mesta. S to mašo bo kardinal v ime torontske krajevne Cerkve izrazil dobrodošlico vsem prisotnim mladim.

V sredo, 24. julija, podobno kot v Montrealu, dopoldne kateheze, popoldne festivali, možnosti za ogled mesta: downtown, CN tower. Vsak dan bo možnost spovedovanja in evharistije.

V četrtek, 25. julija, zjutraj kateheze, popoldne dobrodošlica svetemu očetu Janezu Pavlu II., romarju iz Rima, na torontskem Exhibition Place. Zvečer na exhibition Place velik **Festival Mladih** z duhovnim, kulturnim programom.

V petek, 26. julija, kot običajno, zjutraj kateheze, popoldne festivali, zvečer slovesen križev pot po University Avenue v

središču Toronta in po drugih torontskih župnijah.

V soboto, 27. julija, od jutra do poznega popoldneva se bomo udeleženci SDM zbirali na Downsview Lands (bivše vojaško letališče). Pričakujejo od 500.000 do 1.000.000 mladih.

Zvečer ob 20. uri veliko bdenje ob prisotnosti papeža Janeza Pavla II. Med bdenjem bomo peli, poslušali različna pričevanja, papežev nagovor in molili. Po bdenju bomo mladi prespali zunaj v Downsview Lands.

V nedeljo, 28. julija, ob 9.30 slovesna papeževa maša ob zaključku Svetovnega dneva mladih.

Popoldne, 28. julija, bo skavtski klan odpotoval proti Algonquin Park do 1. ali 2. avgusta (iz Benetk nam morajo še dokončno sporočiti nove datume prihoda v Italijo). Ostali člani slovenske skupine, ki niso v klanu, pa bodo prespali v Torontu pri slovenskih družinah ter imeli svoj program. Prizadevamo si in v to smer pripravljamo s tamkajšnjim kaplanom Romanom Travarjem, da bi naši mladi obiskali Niagarske slapove ter Midland, kjer bi se skupno s klanom ob vrnitvi iz Algonquina srečali, se priporočili tamkajšnjim jezuitskim mučencem s prošnjo, da ne bi Toronto predstavljal cilja, ampak le etapo na naših življenjskih poteh. V Evropo se bomo vrnili 3. avgusta.

Toronto je pravi laboratorij narodov, z največjim številom narodnih skupnosti na svetu. V pravem smislu besede je kozmopolitsko mesto. V tem je njegovo bogastvo, vendar tudi šibkost. Slovenci imajo dve župniji, kjer se redno srečujejo. Tam je še veliko drugih slovenskih klubov, ki niso vezani na Cerkve.

DALJE